

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ilari Väyrynen

YLEISEN TALOUDELLISEN TILAN VAIKUTUS RAKENNUSALAAN

Case: Kuusi rakennusalan yritystä

Liiketalous
2018

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	7
1.1	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, RAJAUKSET JA TUTKIMUSONGELMAT	8
1.2	TUTKIMUSMENETELMÄT JA LÄHDEKIRJALLISUUS.....	9
1.3	TUTKIMUKSEN RAKENNE.....	9
2	TILINPÄÄTÖS	11
2.1	TASE.....	11
2.1.1	Vastaavaa	12
2.1.2	Vastattavaa	14
2.2	TULOSLASKELMA	15
2.3	LIITETIEDOT	16
2.4	VUOSIKERTOMUS	17
2.5	TILINPÄÄTÖKSEN OIKAISUT	17
2.5.1	Taseen oikaisu.....	18
2.5.2	Tuloslaskelman oikaisu.....	18
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	20
3.1	TILINPÄÄTÖSANALYYSIN KÄYTTÄJÄT.....	20
3.2	TILINPÄÄTÖSANALYYSIN VAIHEET	21
3.3	TILINPÄÄTÖSANALYYSIN TUNNUSLUVUT	21
3.3.1	Kannattavuuden tunnusluvut.....	22
3.3.2	Vakavaraisuuden tunnusluvut	27
3.3.3	Maksuvalmiuden tunnusluvut	30
4	RAKENNUSALAN TALOUDELLINEN TILA	33
4.1	YLEISEN TALOUDELLISEN TILAN MUUTOKSET.....	33
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	35
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	38

6.1 KANNATTAVUUDEN TUNNUSLUVUT.....	38
6.2 VAKAVARAISUUDEN TUNNUSLUVUT	44
6.3 MAKSUVALMIUDEN TUNNUSLUVUT	47
7 YHTEENVETO	50
LÄHTEET.....	52

KAAVA- JA TALUKKOLUETTELO

Kaava 1.	Liiketulos (Alma Talent 2018, e.)	23
Kaava 2.	Liiketulos-% (Alma Talent 2018, e.)	23
Kaava 3.	Nettotulos (Yritystutkimus ry 2011, 62)	24
Kaava 4.	Nettotulos- % (Alma Talent 2018, f.)	24
Kaava 5.	Rahoitustulos (Alma Talent 2018, g.)	25
Kaava 6.	Rahoitustulos-% (Alma Talent 2018, g.)	25
Kaava 7.	Käyttökate (Balance Consulting 2018, f.)	26
Kaava 8.	Käyttökate- % (Balance Consulting 2018, f.)	26
Kaava 9.	Oman pääoman tuotto- % (Balance Consulting 2018 a.)	26
Kaava 10.	Sijoitetun pääoman tuotto- % (Niskanen & Niskanen 2004, 115)	27
Kaava 11.	Omavaraisuusaste (Yritystutkimus ry 2011, 66)	28
Kaava 12.	Nettovelkaantumisaste (Balance Consulting 2018, b.)	29
Kaava 13.	Suhteellinen velkaantuneisuus (Yritystutkimus ry 2011, 67)	29
Kaava 14.	Quick ratio (Balance Consulting 2018, c.)	31
Kaava 15.	Current ratio (Balance Consulting 2018, d.)	31
Taulukko 1.	Liiketulos- %	39
Taulukko 2.	Nettotulos- %	40
Taulukko 3.	Rahoitustulos- %	41
Taulukko 4.	Käyttökate- %	42
Taulukko 5.	Oman pääoman tuotto- %	43
Taulukko 6.	Sijoitetun pääoman tuotto- %	44
Taulukko 7.	Omavaraisuusaste- %	45
Taulukko 8.	Nettovelkaantumisaste	46
Taulukko 9.	Suhteellinen velkaantuneisuus- %	47
Taulukko 10.	Quick ratio	48
Taulukko 11.	Current ratio	49

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
Talouhallinto

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Ilari Väyrynen
Opinnäytetyön nimi	Yleisen taloudellisen tilanteen vaikutukset rakennusalaan: Case kuusi rakennusalan yritystä
Vuosi	2018
Kieli	suomi
Sivumäärä	54
Ohjaaja	Harri Lehtimäki

Tämän opinnäytetyön tavoite oli selvittää yleisen taloudellisen tilanteen vaikutuksia rakennusalaan, sekä selvittää Pohjolan Jope Oy:n taloudellinen tilanne ja tutkia, vaikuttaako yrityksen suuri koko taloudelliseen menestykseen. Tutkimus toteutettiin tunnuslukuanalyysinä. Tunnuslukuanalyysissä laskettiin kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden tunnuslukuja. Pohjolan Jope Oy:n tilanteen selvittämiseksi vertailtiin viiteen samalla toimialalla toimivaan yritykseen.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Opinnäytetyö rakentuu teoreettisesta viitekehystä sekä empiirisestä tutkimusosuudesta. Teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin tilinpäätöstä, tilinpäätösanalyysin vaiheita sekä kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja.

Tutkimuksessa käytettiin kohdeyritysten virallisia tilinpäätöksiä. Näistä laadittiin tunnusluvut, joita verrattiin keskenään toisiinsa. Tutkimuksen kohteena olevat yritykset ovat Pohjolan Jope Oy, Valu Expertit Oy, Sokkelisepät Oy, Suomen Taloperustus Oy, Rakennus EKOJAT Oy sekä Rakennus Askar Oy. Kaikki kohdeyritykset ovat Oulun seudulla toimivia rakennusalan yrityksiä.

Tutkimuksessa voitiin todeta, että Jope Oy:n taloudellinen tilanne on huonompi verrattuna muihin yrityksiin. Tutkimuksen mukaisesti vaikuttaa, että yleinen taloudellinen tilanne ei vaikuttanut kohdeyritysten tunnuslukuihin. Tutkimuksessa voitiin myös todeta, että yrityksen suuri koko vaikuttaa ainoastaan vakavaraisuuden tunnuslukuihin.

Avainsanat	Tilinpäätös, tunnuslukuanalyysi, maksuvalmius, kannattavuus, vakavaraisuus
------------	--

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Financial Management

ABSTRACT

Author	Ilari Väyrynen
Title	The impact of the general economic situation on building trade: Case of six construction companies
Year	2018
Language	Finnish
Pages	54
Name of Supervisor	Harri Lehtimäki

The purpose of this thesis was to find out the impact of the general financial situation on the construction industry and to find out the financial status of Pohjolan Jope Oy as well as to determine if the size of a company has an impact on its overall economic success. The study was conducted as key performance indicator (KPI) analysis. The analysis of KPI included key figures for profitability, financial solidity and liquidity. This study compares the financial data of Pohjolan Jope Oy with five other companies in the same industry.

The research was done as a qualitative study. The thesis is composed of a theoretical framework followed by an empirical research section. The theoretical framework covered the financial statements, different stages of the financial statement analysis and key performance indicators for profitability, financial solidity and liquidity.

The study used the official financial statements of the target companies. From these reports, key performance indicators, which were compared to each other, were created. The investigated companies are Pohjolan Jope Oy, Valu Expertit Oy, Sokkelisepät Oy, Suomen Taloperustus Oy, Rakennus EKOJAT Oy and Rakennus Askar Oy. All target companies are building companies operating in the Oulu region.

The study found that Jope Oy's financial status is weaker in comparison to other companies. According to the study, the general financial situation did not affect the key figures of the target companies. The study also states that the large size of a company affects only the solvency key figures.

Keywords	Financial statements, key figure analysis, profitability, financial solidity, liquidity
----------	---

1 JOHDANTO

Tunnusluvut ovat oikaistusta tilinpäätöksestä laskettuja arvoja, jotka näyttävät yrityksen todellisen taloudellisen tilan. Tieto yrityksen taloudellisesta tilasta on tärkeää, koska sitä tietoa tarvitaan useissa eri tilanteissa, koska tietoa tarvitaan useissa eri päätöksentekotilanteissa. Tämän vuoksi yrityksiin tehdään tilinpäätösanalyyssejä. (Kallunki 2014, 11; Niskanen & Niskanen 2004, 110)

Tämän opinnäytetyön aihe on kuuden rakennusalan yrityksen vertailu tunnuslukuanalyysin pohjalta. Tutkimuksessa mukana olevat yritykset ovat Pohjolan Jope Oy, Valu Expertit Oy, Sokkelisepät Oy, Suomen Taloperustus Oy, Rakennus Askar Oy sekä Rakennus EKOJAT Oy. Analyysin tarkoituksena on selvittää yritysten taloudellista tilaa oikaistuista tilinpäätöksistä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tunnuslukuina käytettiin kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden tunnuslukuja.

Jatkossa opinnäytetyössä käytetään yrityksestä pelkästään nimeä Jope Oy. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Jope Oy:n taloudellista tilannetta virallisten tilinpäätösten perusteella. Tutkimuksessa analysoidaan kaikkia tutkimuksessa käytettyjen yritysten tilinpäätöstietoja vuosilta 2012 – 2017.

Opinnäytetyön tekijän tavoitteena on kehittyä ja laajentaa omaa tietouttaan tunnuslukuanalyysin tekemisessä sekä siitä saatujen tulosten analysoinnissa. Opinnäytetyön tekijä on vuosia sitten työskennellyt Jope Oy:n palveluksessa monessa erilaisessa työssä. Tämän vuoksi hänelle on mielenkiintoista tutkia yleisesti rakennusalan taloudellista tilaa sekä Jope Oy:n taloudellista tilaa verrattuna muihin samalla alalla toimiviin yrityksiin. Opinnäytetyöntekijä tuntee Yrityksen perustajajäsenet sekä kaikki työntekijät henkilökohtaisesti.

Tutkimus toteutetaan tieteellisenä tutkimuksena ja siihen käytetään yritysten virallisia tilinpäätöstietoja ja sen perusteella lasketaan tunnuslukuja Navita Yrittäjämalli-ohjelmalla. Aiheella pyritään selvittämään yrityksen kilpailukykyä ja taloudellista

tilannetta verrattuna muihin saman kokoisiin ja saman alan yrityksiin sekä yleisen taloudellisen tilan vaikutuksia rakennusalaan.

Teoriaosuudessa käsitellään tilinpäätösanalyysin vaiheita, tilinpäätöksen sisältöä sekä tunnuslukuja, joita tutkitaan. Tunnuslukuanalyysin perusteella yrityksen johdoryhmä voi käsitellä analyysin tietoja ja tutkia taloudellisen tilanteen kannattavuutta ja kehitystä.

1.1 Tutkimuksen tavoitteet, rajaukset ja tutkimusongelmat

Tutkimuksen aiheena on tilinpäätösanalyysi, analyysi tehtiin rakennusalaalla toimivalle Pohjolan Jope Oy:lle. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia yrityksen taloudellista tilannetta ja vertailla sen tunnuslukuja kilpaileviin yrityksiin sekä tutkia yleisen taloudellisen tilanteen vaikutuksia rakennusalaan. Tutkimusaineistona käytettiin yritysten virallisia tilinpäätöksiä ja valmistettiin oikaistu tuloslaskelma ja tase. Tutkimuksessa käytetään Jope Oy:n sekä viiden muun rakennusalaalla toimivan yrityksen tilinpäätöstietoja vuosilta 2012 – 2017.

Tutkimuksessa käytettävät yritykset ovat Pohjolan Jope Oy, Valu Expertit Oy, Sokkelisepät Oy, Suomen Taloperustus Oy, Rakennus Askar Oy sekä Rakennus EKO-JAT Oy.

Opinnäytetyö tutkimuksen tekemisessä käytetään teoreettisia pohdintoja sekä käytännön järjestelyitä. Tutkimusongelman valitsemisessa monesti joudutaan miettimään tutkimukseen liittyviä ongelmakysymyksiä. Tutkimuksen tekijän täytyy miettiä konkreettiset järjestelyt sekä täytyy päättää, mitä menettelytapoja käyttää. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 177)

Tutkimusongelmana on selvittää, onko yrityksen toiminta ollut kannattavaa ja onko edellytyksiä parantaa omaa taloudellista tilannettaan sekä yleisen taloudellisen tilan vaikutuksia rakennusalaan.

Tutkimus voidaan kiteyttää näihin kolmeen kysymykseen:

- Kuinka yleisen taloudellisen tilan muutokset vaikuttavat rakennusalaan?
- Mikä oli Jope Oy:n taloudellinen tilanne tutkimusvuosina verrattuna kilpailijoihin?
- Vaikuttaako yrityksen suuri koko taloudelliseen menestykseen?

Tutkimus rajataan koskemaan kuutta Suomessa toimivaa rakennusalan yritystä. Tutkimus rajataan tarkoituksella koskemaan viittä yritystä Jope Oy:n lisäksi, jotta tutkimus saadaan tehtyä riittävän kattavaksi ja saadaan mahdollisimman tarkka kuvaus nykyisestä tilanteesta.

1.2 Tutkimusmenetelmät ja lähdekirjallisuus

Tutkimus toteutetaan laadullisena tutkimuksena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus on keino erottua muista valtaosattutkimusta ohjaavista teorioista ja käsitteistä. Yritysanalyysissä käytetään pääosin käytännöllisiä käsitteitä. Todella suuri osa liiketaloutta käsittävien tutkimusten ongelmat ja havainnot on tehty laadullisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus on tärkeä osa liiketaloustieteellisissä tutkimuksissa. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005, 23-25)

Tarkoituksena on tehdä mahdollisimman laadukas ja kattava tutkimus Jope Oy:n taloudellisesta tilanteesta tutkimusvuosina. Nämä rakennusalan yritykset on valittu tarkkaan, jotta voidaan vertailla eri kokoluokassa toimivien rakennusalan yritysten taloudellista tilannetta tunnuslukuanalyysin perusteella. Tutkimuksessa analysoidaan oikaistujen tilinpäätösten perusteella laskettujen maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja kannattavuuden tunnuslukuja. Tilinpäätös- sekä tunnuslukuanalyyseistä löytyy useita opinnäytetöitä.

1.3 Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyö alkaa johdannosta, jossa käydään läpi tutkimusmenetelmät, tavoitteet sekä aihealue, jota käsitellään. Seuraavassa luvussa käydään läpi teoriaa, jossa ker-

rotaan yleisesti kirjanpidosta sekä tilinpäätöksestä. Kolmannessa osiossa käsitellään syvemmin tilinpäätöstä sekä tunnuslukuja, joita tutkimuksessa tutkitaan. Neljännessä luvussa käsitellään yleisesti rakennusalan taloudellista tilaa sekä yleisen taloudellisen tilanteen muutoksista. Viides luku sisältää lyhyet esittelyt tutkimuksessa mukana olleista yrityksistä. Kuudennessa luvussa analysoidaan yritysten tilinpäätöksistä laskettuja tunnuslukuja. Viimeinen luku käsittelee yhteenvedon tutkimuksen tuloksista.

2 TILINPÄÄTÖS

Kirjanpitolaki vaatii, että jokainen liike- tai ammattiharjoittaja on kirjanpitovelvolinen. Tilinpäätöksessä käytettävät asiakirjat ovat tuloslaskelma, tase, tilinpäätöksen liitetiedot, toimintakertomus sekä rahoituslaskelma. Tilinpäätös laaditaan kaikkien lakien ja normien mukaan. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen normit laativat tilinpäätöksiä, jotka ovat pääosin vertailtavissa. Laissa on tilinpäätöksen laatijalle aukkoja, jotka antavat tilinpäätöksen laatijalle harkinnanvapautta ja tämän takia on vielä nykyäänkin olemassa toisistaan poikkeavia tilinpäätösnormistoja. Eli tilinpäätösten laatijalla on valtaa päättää, millaisen tilinpäätöksen laatii ja henkilön, joka tilinpäätöstä analysoi, on huomioitava tämä. (Kallunki 2014, 12)

Pienten yritysten ei tarvitse laatia tilinpäätöksessä rahoituslaskelmaa sekä toimintakertomusta. Pienten yritysten luokitus on, että liikevaihdon on oltava alle 7,3 miljoonaa euroa, taseen loppusumman on oltava alle 3,6 miljoonaa euroa sekä henkilöstöä keskimäärin 50 henkilöä. Näistä kriteereistä maksimissaan yksi saa ylittyä kahdella edellisellä tilikaudella. (Kallunki 2014, 12; Vilkkumaa 2010, 22)

2.1 Tase

Taseen tarkoituksena on näyttää mahdollisimman realistinen kuva yrityksen tämänhetkisestä varallisuudesta. Taseessa kerrotaan yrityksen odotuksista sekä taloushistoriasta. Taseesta löytyy yrityksen varallisuus tilinpäätöshetkellä sekä kuinka paljon yrityksellä on omaa- ja vierasta pääomaa. Pienet ja keskisuuret yritykset voivat tehdä taseesta lyhennetyn version. (Kallunki 2014, 37)

Taseessa on kaksi eri puolta, jotka ovat vastaavaa ja vastattavaa. Vastaavaa käsittää yrityksen omaisuuden, kun taas vastattavaa käsittää yrityksen rahoituksen. (Niskanen & Niskanen 2004, 38)

2.1.1 Vastaavaa

Vastaavaa eli aktiivipuoli kertoo yrityksen varat, jotka ovat tilinpäätöshetkellä yrityksen käytettävissä. Vastaavaa-puolessa on kaksi eri pääryhmää, on pysyvät- sekä vaihtuvat vastaavat. Pysyvistä vastaavista löytyy yrityksen omaisuus, jonka tarkoituksena on tuottaa yritykselle tuottoja monena eri tilikautena. Kaikki muu yrityksen omaisuus löytyy vaihtuvien vastaavien-puolelta. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 58; Salmi 2012, 63) Pysyvät vastaavat voidaan jakaa seuraaviin eriin:

Aineettomat hyödykkeet ovat hyödykkeitä, jotka eivät ole materiaalista varallisuutta. Aineettomia hyödykkeitä on hyvin vaikea myydä yrityksestä pois. Aineettomat hyödykkeet sisältävät kehittämismenot, aineettomat oikeudet, liikearvo, muut pitkävaikutteiset menot sekä ennakkomaksut. Kehittämismenot käsittävät kaikkea yrityksen markkinointi- sekä myyntikelpoisten tuotteiden tai palveluiden kehittämistä. Kehittämismenoja ovat muun muassa ulkopuoliset palvelut, jotka liittyvät suunnitteluun tai toteutukseen tuotteen tai palvelun tuottamisessa sekä testauksessa. Kehittämismenojen vapaaehtoinen aktivointi on tiukkaan rajoitettu. Aineettomat oikeudet käsittävät muun muassa patentit, vuokraoikeudet, tekijänoikeudet ynnä muut yrityksen omistamat oikeudet. Liikearvo on yrityksen velattoman osuuden sekä liiketoiminnan kauppahinnan erotus. Muut pitkävaikutteiset menot käsittävät esimerkiksi yrityksen toimitilojen peruskorjauksia sekä markkinointikampanjoiden kustannuksia. Ennakkomaksut ovat nimensä veroisia, eli kaikki edellä mainittujen menojen maksuja, jotka on maksettu ennakkoon. (Salmi 2012, 63-66)

Aineellisia hyödykkeitä ovat yrityksen materiaallinen varallisuus eli maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja laitteet, muut aineelliset hyödykkeet sekä ennakkomaksut. Maa- ja vesialueista sekä aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksuista ei tehdä poistoja, koska ne eivät ole kuluvia hyödykkeitä. Rakennuksista ja rakennelmista sekä koneista ja laitteista tehdään suunnitelman mukaiset poistot. (Salmi 2012, 66-67)

Sijoitukset ovat yritykselle sellaisia sijoituksia, joiden tavoitteena on tuottaa yritykselle tuloa useampana kuin yhtenä tilikautena. Sijoituksia voivat olla esimerkiksi yrityksen ostamat osuudet saman konsernin yrityksistä, osuudet omistusyhteisyri-tyksistä, huoneisto-osakkeet ynnä muut. Tämän lisäksi sijoitukset sisältävät saami- sia saman konsernin yrityksiltä, saamia omistusyhteisyri-tyksiltä sekä muita saa- misia. (Yritystutkimus ry 2011, 35-36)

Vaihtuvien vastaavien-puolella on yrityksen omaisuus, joka tuottaa yritykselle tuot- toa vain yhtenä tilikautena. Vaihtuvien vastaavien-puolelta löytyy muun muassa vaihto-omaisuutta, yrityksen saamia, rahoitusarvopapereita sekä rahat ja pankki- saamiset. (Ikäheimo ym. 2016, 58; Salmi 2012, 63-72)

Vaihto-omaisuus on yrityksen omaisuutta, joka pyritään myymään markkinoille ja peritään siitä asiakkailta korvausta. Yrityksen vaihto-omaisuutta ovat muun muassa raaka-aineet, tarvikkeet, puolivalmisteet ja valmiit tuotteet sekä kaikki muu myytä- väksi tarkoitettu. Vaihto-omaisuuden hankintameno voidaan merkitä tilinpäätök- sessä kahdella eri tavalla. Hankintamenoa voivat olla pelkästään muuttuvat kulut tai vaihtoehtoisesti siihen voidaan lisätä ne kiinteät kulut, jotka on mahdollista koh- distaa tuotteisiin. Vaihto-omaisuuden arvon laskeminen voi tapahtua niin monella tapaa, että arvoa ei voi vertailla keskenään eri yritysten välillä. (Ikäheimo ym. 2016, 60; Salmi 2012, 68-69)

Vaihtuvien vastaavien saamiset ovat saamia, jotka ovat yritykselle tuloa vain yh- dellä tilikaudella. Vaihtuvien vastaavien saamiset ovat joko pitkä- tai lyhytaikaisia. Saamiset ovat tärkeä osa yrityksen maksuvalmiutta, sillä saamiset ovat nopeasti ra- haksi muuttuvaa varallisuutta, mutta niitä ei vielä voi käyttää yrityksen kulujen hoi- tamiseen. Suuret saamisten määrät ovat yritykselle riski kääntyä epävarmoiksi saa- misiksi ja luottotappioiksi. Oikaistussa tilinpäätöksessä epävarmat saamiset vähen- netään yrityksen saamisista ja lisätään liiketoiminnan muihin kuluihin. (Salmi 2012, 70-71)

Vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopaperit ovat puolestaan lyhytaikaisia, tilapäisiä sijoituksia muun muassa osakkeisiin, joukkolainoihin ynnä muihin arvopapereihin. Rahoitusarvopaperit ryhmitellään kahteen eri ryhmään joita ovat osuudet saman konsernin yrityksissä sekä muut osakkeet ja osuudet sekä arvopaperit. Yrityksen hankkimia omia osakkeita ei käsitellä taseessa varoina. Arvopapereita voidaan kirjata sekä pysyvien vastaavien sijoituksiin että vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin. Erona näissä kahdessa on se, että rahoitusarvopaperit ovat yleensä lyhytaikaisia sijoituksia ja pysyvien vastaavien sijoitukset ovat hieman pidempiaikaisia sijoituksia. Rahoitusarvopapereiden tilinpäätöspäivän arvon ja tasearvon erotus on oltava näkyvillä tilinpäätöksen liitetiedoissa. (Niskanen & Niskanen 2004, 46; Salmi 2012, 71-72)

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät yrityksen käteisrahat sekä pankkitilin saldot. Rahat ja pankkisaamiset ovat yritykselle sitä omaisuutta, jolla yritys voi maksaa erilaiset sitoumuksensa. Kun yrityksellä on riittävästi kassavaroja, on sillä mahdollisuus valoisaan tulevaisuuteen. Rahat ja pankkisaamiset eivät tuo hirveästi yritykselle voittovaroja ilman riskejä. (Salmi 2012, 72)

2.1.2 Vastattavaa

Vastattavaa eli passiiva-puoli kertoo yrityksen velat ja vastuut, eli kuinka yrityksen omaisuus on rahoitettu. Vastattavaa-puolelta löytyy siis oma pääoma, tilinpäätössiirtojen kertymä sekä pakolliset varaukset. Eli muun muassa, eläke- tai verovaraukset sekä näiden lisäksi vastattavaa puolelta löytyy vieras pääoma. Taseen vastattavaa-puolelta löytyy myös edellisten tilikausien voitto sekä tuloslaskelmassa laskettu kuluneen tilikauden voitto. (Niskanen & Niskanen 2004, 46; Salmi 2012, 63-72)

Vastattavaa-puolen omapääoma sisältää yrityksen osakepääoman, kertyneet voittovarot sekä erilaiset rahastot. Tilinpäätöksessä omaa pääomaa ei jaotella erikseen sidottuun tai vapaaseen pääomaan, vaan tilinpäätöksen liitetiedoissa yrityksen täytyy ilmoittaa omana pääomana yrityksen jakokelpoiset varat. Osakepääoma on

omistajien sijoittamia varoja yrityksen osakkeita vastaan. Omaan pääomaan sijoitetut rahastot voivat olla esimerkiksi arvonkorotusrahasto sekä ylikurssirahasto. Ylikurssirahastoon merkitään voittovarot, jotka ovat kertyneet, kun yritys on ostanut omia osakkeita ja on myynyt myöhemmin voitolla eteenpäin. Arvonkorotusrahasto on suunnattu ainoastaan maa- ja vesialueisiin sekä yrityksen arvopapereihin. Arvonkorotusrahastoon merkitään omistuksen arvo, mikäli se on oleellisesti sekä pysyvästi noussut alkuperäisestä hankintamenosta. (Niskanen & Niskanen 2004, 46-48; Salmi 2012, 72-75)

Edellisten tilikausien voitto käsittelee aiempien tilikausien voittoa osingonjaon sekä tappioiden vähentämisen jälkeen. Vuosittain järjestettävässä yhtiökokouksessa yrityksen omistajat päättävät, kuinka paljon jaettavissa olevia varoja jaetaan omistajille. Yhtiö ei voi jakaa osinkoa, mikäli sen oletetaan vaikuttavan yrityksen maksukykyyn. (Salmi 2012, 78; Yritystutkimus ry 2011, 40)

Tuloslaskelmassa laskettu tilikauden voitto kertoo sen, kuinka paljon yritys onnistui kuluneella tilikaudella tuottamaan voittoa omistajilleen. Tilikauden voitoista vähennettyjen kulujen jälkeen jää yritykselle ja sen omistajille jaettava osuus. (Salmi 2012, 78; Yritystutkimus ry 2011, 42)

2.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tarkoituksena on näyttää, millaista tulosta yritys on tehnyt tilikauden aikana. Kirjanpitolaissa määritellään, että tuloslaskelman täytyy sisältää kaikki kauden kirjatut tuotot ja kulut, joiden erotuksella voidaan laskea tilikauden tulos. Tuloslaskelmassa on kaksi erilaista kaavaa. Tuloslaskelma on jaettu seuraaviin osaluokkiin:

- varsinaisen liiketoiminnan tuotot ja kulut
- rahoituksen tuotot ja kulut
- tilinpäätössiirtojen ja verojen muutokset. (Kallunki 2014, 31; Ikäheimo ym. 2016, 64)

Tuloslaskelman kaavat ovat kululajikohtainen ja toimintakohtainen tuloslaskelma (Kallunki 2014, 31). Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa tilikauden aikana yritykselle syntyneet kulut vähennetään tulleista tuotoista kululajien mukaan samassa järjestyksessä. Esimerkiksi raaka-aineet, palkat sekä poistot ja korot. Toimintakohtaisessa tuloslaskelmassa kulujen vähennysjärjestys pohjautuu toimintakohtaiseen jaotteluun. Esimerkiksi liikevaihdosta vähennetään osto- ja hankintakulut sekä myynti- ja markkinointikulut ennen liikevoittoa. (Niskanen & Niskanen 2004, 28-37)

2.3 Liitetiedot

Liitetiedot kuuluvat olennaisena osana yrityksen tilinpäätökseen. Liitetiedoille on varattu tilinpäätöksessä oma paikka, jotta tietojen etsiminen sekä esittäminen olisi mahdollisimman helppoa ja tilinpäätös olisi helppo lukea. Tuloksessa ja taseessa voidaan näyttää asiat pienemmin, jos esittämisen selkeys sitä vaatii. Liitetiedoissa annetaan sitten tarkempi kuva yrityksen tuloksesta ja taseesta. Pienet ja mikroyritykset saavat esittää liitetietonsa paljon suppeampana muihin yrityksiin nähden. Yritysten liitetiedoissa on esitettävä seuraavat asiat:

- Oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta
- Selostus mikäli tilinpäätösperiaatteista on poikettu
- Tilinpäätöksen laadintaperusteet. (Salmi 2012, 84-87)

Kirjanpitolaki vaatii, että yritysten on esitettävä liitetiedot tilinpäätöksessä. Lain mukaan liitetiedoissa on annettava tietoja, jotka koskevat tilinpäätöksen laatimista, tuloslaskelmaa, taseen vastaavia sekä vastattavia, tuloveroja, vastuusitoumuksia sekä vakuuksia ja taseen ulkopuolelle jääviä asioita, tilintarkastajien palkkioita, henkilöstöä sekä toimielinten jäseniä sekä konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista. Jotta yritys antaisi riittävän kattavan kuvan omasta liiketoiminnastaan, voi olla, että joutuvat ne liitetiedoissa esittämään asioita, joita ei ole laissa erikseen määritetty. (Kallunki 2014, 54-55; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 167-168)

2.4 Vuosikertomus

Vuosikertomus on yritysten viesti rahoittajille sekä suurelle yleisölle. Vuosikertomukselle ei löydy lakia, mutta arvopaperilaissa löytyy joitain mainintoja tästä. Vuosikertomus on kaikille julkinen ja sieltä löytyy laissa säädettyjä tietoja. On tärkeää, että vuosikertomus on tehty hyvän arvopaperikauppatavan mukaan. Vuosikertomuksesta käy ilmi yrityksen vuotuinen tilinpäätös eli tuloslaskelma ja tase sekä liitetiedot. Vuosikertomuksessa pyöristellään lukuja tuloslaskelmassa ja taseessa lähimpiin tuhansiin tai miljooniin. Liitetiedot sekä toimintakertomukset ovat vuosikertomuksessa täydellisinä. Vuosikertomuksesta käyvät ilmi yrityksen strategia, keskeiset toimialat sekä tuotteet tai palvelut. (Salmi 2012, 88-90)

Toimitusjohtaja yleensä laittaa oman katsauksensa vuosikertomukseen ja tässä osiossa näkyvät yrityksen strategia sekä sen strategian toteutuminen. Toimitusjohtajan katsauksessa myös yleensä käyvät ilmi menestys suhteessa odotuksiin sekä toimintaympäristö. (Salmi 2012, 89)

2.5 Tilinpäätöksen oikaisut

Yritykset voivat vaikuttaa oman tilinpäätöksen sisältöön erilaisten kirjausten muodossa. Yritykset käyttävät erilaisia tuloksenjärjestelykeinoja, jotta ne saavuttaisivat taloudellisen edun, joko yritykselle tai sen omistajille. Muun muassa yritykset siirtävät tuottoja ja kuluja niille mieluisimpaan tilikauteen viivyttämällä tai nopeuttamalla myyntiä tai kohdistamalla yrityksen myyntituotot tietylle ajanjaksolle. Virallisessa muodossa yritysten tilinpäätökset eivät ole vertailukelpoisia, koska virallinen tilinpäätös ei välttämättä anna realistista kuvaa yrityksen kannattavuudesta sekä taloudellisesta tilanteesta. (Niskanen & Niskanen 2004, 60; Kallunki & Kytönen 2007, 29)

Jotta yritysten tunnuslukuja voidaan vertailla, on ne ensin laskettava ja valmistettava tilinpäätöksen oikaisu. Tilinpäätöksen oikaisu sisältää sekä tuloslaskelman, että taseen oikaisut. Tilinpäätösten oikaisujen tarkoituksena on saada vertailtavien

yriytysten tilinpäätökset vertailukelpoisiksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 60-61; Salmi 2012, 144; Yritystutkimus ry 2011, 17)

2.5.1 Taseen oikaisu

Taseen oikaisulla pyritään eliminoimaan sellaiset vastaavien erät, jotka eivät tuota yritykselle voittoa. Taseen oikaisun tavoitteena on myös tuoda näkyviin sellaiset yrityksen varallisuudet, jotka eivät vielä ole taseessa näkyvillä. Velat, jotka eivät näy taseessa, tuodaan näkyville oikaistussa taseessa. (Salmi 2012, 153)

Taseen vastaavien erästä poistetaan yrityksen perustamismenot, koska ne erät eivät tuota itsenäisesti yritykselle tuloa. Arvottomaksi todettu liikearvo poistetaan viiden vuoden aikana tasapoistoin ja taseen oikaisua tehdessä tämä vähennetään omasta pääomasta. Aineettomien hyödykkeiden menot, joilla ei ole tulontuottamiskykyä, vähennetään omasta pääomasta. Aineellisten hyödykkeiden eli maa- ja vesialueiden, koneiden ja kaluston, sekä rakennusten taseeseen merkittävät arvoja ei oikaista. Vastaavien puolen sijoitukset, jotka ovat menettäneet arvonsa vähennetään omasta pääomasta. Vaihto-omaisuuden arvoksi voidaan merkitä sekä muuttuvat kustannukset että ne kiinteät kustannukset jotka ovat oleellisia yritykselle. Oikaistussa taseessa vaihto-omaisuus esitetään yhtenä eränä. Luottotappiot sekä epävarmat myyntisaamiset vähennetään oikaistussa yrityksen omasta pääomasta. (Salmi 2012, 153-157; Yritystutkimus ry 2011, 31-36)

2.5.2 Tuloslaskelman oikaisu

Virallisessa tuloslaskelmassa ei tarvitse kirjanpitolain mukaan eritellä myynti- ja käyttökatetta (Yritystutkimus ry 2011, 17). Tuloslaskelman oikaisulla on tarkoitus selvittää tulos, joka kuvaa jatkuvan ja ennustettavan liiketoiminnan tulosta. Tuloslaskelman oikaistussa liikevaihtoon sisältyy liiketoiminnan varsinaiset tuotot. Liikevaihdosta vähennetään sekä verot, että annetut alennukset, sillä nämä kulut eivät kuulu yritykselle. (Salmi 2012, 144-145)

Valmisteveraston muutoksen oikaisu sisältää sekä puolivalmisteet että valmiit tuotteet joita yrityksessä on valmistettu. Oikaisu sisältää myös varaston muutoksen. (Salmi 2012, 146)

Virallisessa tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin luetaan tuotot, jotka eivät sisälly yrityksen liikevaihtoon. Näitä tuottoja ovat esimerkiksi yritykseen tulleet vuokratulot sekä saadut provisiot. Liiketoiminnan muut tuotot oikaistaan siten, että kaikki tuotot, jotka heikentävät yritysten vertailukelpoisuutta, siirretään yrityksen satunnaisiin tuottoihin ja niiden hankinnasta aiheutuneet kulut siirretään sen sijaan satunnaisiin kuluihin. (Salmi 2012, 146; Yritystutkimus ry 2011, 18)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tilinpäätösanalyysi käsittää yrityksen taloudellisen tilan arviointia, jotta voidaan tehdä tarvittavia päätöksiä. Päätöstilanteissa yritystä voidaan verrata toisiin yrityksiin sekä asetettuihin tavoitteisiin, ja vertailla samaa yritystä eri vuosina. Tilinpäätösanalyysin tärkeys tulee esille sillä, että voidaan vertailla mahdollisimman paljon eri asioita. (Kallunki 2014, 12)

Usein puhutaan yrityksen tuloksia verratessa tilinpäätösanalyysistä, vaikka todellisuudessa on tehty tunnuslukuanalyysi. Tunnuslukuanalyysillä tarkoitetaan analyysiä, johon on laskettu oikaistusta tilinpäätöksestä lukuja, jotka kertovat yrityksen todellisen taloudellisen tilanteen. Tunnuslukuanalyysissä tutkitaan joko useampien asioiden välisiä suhteita sekä ajallista kehitystä tai yksittäisiä arvon muodostumia. (Niskanen & Niskanen 2004, 109; Ikäheimo ym. 2016, 102)

3.1 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätösanalyysiä käyttävät ne kaikki yritykseen liittyvät henkilöt, jotka haluavat tietoa yrityksen analyysin hetkisestä taloudellisesta tilanteesta. Monille sidosryhmille analyysi on sen verran tärkeä, että he tekevät itse tilinpäätösanalyysin kyseiseen yritykseen. Tilinpäätösanalyysin käyttäjiä ovat:

- Osakkeen omistajat, koska tilinpäätösanalyysi vaikuttaa osakkeen osto- ja myyntipäätökseen sekä tilinpäätösanalyysillä voi arvioida tulevia osinkoja.
- Lainoittajat, koska analyysi vaikuttaa yrityksen lainapäätöksiin.
- Tavaroiden ja palveluiden toimittajat, jotta he voivat helpommin päättää, että myöntävätkö he yritykselle luottoa.
- Asiakkaat, koska tilinpäätösanalyysillä asiakkaat saavat tietoa siitä, että tulevatko tuotteet perille ja ajoissa, sekä onko asiakkailta mahdollista saada tuotetukea tulevaisuudessa.

- Yrityksen johto ja työntekijät. Johto voi arvioida työntekijöiden työsuorituksia ja työntekijät saavat selvyyttä siitä, että onko tulossa kannustimia tai palkkiojärjestelmiä, sekä maksetaanko heille eläkettä.
- Viranomaiset saavat tilinpäätösanalyysistä tietoon maksettujen verojen määrän ja toimialat joilla yritys toimii. (Kallunki 2014, 18)

3.2 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Nykyään tilinpäätösanalyysin voi jaotella kolmeen erityyyliseen analyysiin eli rahavirta-analyysiin, suoriteperusteiseen analyysiin sekä markkinaperusteiseen analyysiin. Rahavirta-analyysissä tutkitaan rahavirtoja eli menoja ja tuloja eri tilikausille. Suoriteperusteisessa analyysissä tuotot ja kulut kohdistetaan eri tilikausille ja sekä tulot että menot kirjataan heti niiden ilmaannuttua. Markkinaperusteista analyysistä tilinpäätöksestä saatua informaatiota yhdistellään osakemarkkinoilta saatuun informaatioon. (Kallunki ym. 2007, 14)

Tilinpäätösanalyysissä on kolme eri vaihetta. Tilinpäätösanalyysin ensimmäisessä vaiheessa muokataan perustietoja eli taseen sekä taseen liitetietoja sekä tuloslaskelmaa. Muokkauksen pääkohtainen tavoite on tuottaa oikaistu tilinpäätös. Oikaistu tilinpäätös on edellytys sille, että tilinpäätöksiä voidaan vertailla muihin yrityksiin tai oman yrityksen edellisiin tilinpäätöksiin. Tilinpäätösanalyysin seuraava vaihe on analyysikohteiden sekä mittausmenetelmien valinta. Tilinpäätösanalyysin laatija sekä analyysin todellinen käyttötarkoitus valitsevat menetelmät, joilla halutaan mitaukset tehdä. Viimeisessä eli kolmannessa vaiheessa tarkastellaan taloudellisesti, että miten yritys on menestynyt. Tilinpäätösanalyysin laatija on valinnut tekniikat ja vertailukohteet, joita haluaa käyttää. (Niskanen & Niskanen 2004, 19-20)

3.3 Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut

Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut näyttävät yrityksen tämänhetkisen suorituskyvyn. Tunuslukujen tärkein tehtävä on mitata lyhytaikaista kannattavuutta. Kun ha-

lutaan tarkastella yrityksen pitkäaikaista kannattavuutta, voidaan vertailla tämänhetkisiä tunnuslukuja aiempien vuosien tunnuslukuihin. Tunnuslukuja voidaan laatia todella paljon. Tutkimuksissa laskettavat tunnusluvut jaottuvat kolmeen ryhmään: vakavaraisuuden, kannattavuuden sekä maksuvalmiuden tunnuslukuihin. (Niskanen & Niskanen 2004, 110-112; Vilkkumaa 2010, 43)

Tilinpäätösestä laskettavien tunnuslukujen ohella on olemassa myös kassavirta- sekä osakekohtaisia tunnuslukuja. Tunnuslukujen tulosten oikeellisuus riippuu täysin tilinpäätösten luotettavuudesta. Tunnuslukuanalyysiin kuuluu oleellisena osana myös laskettujen tunnuslukujen analysointi. Yhden vuoden ja yhden yrityksen tunnuslukujen perusteella ei voi kovinkaan useasti tehdä päätelmiä, joten on hyvä verrata laskettuja tunnuslukuja muihin yrityksiin. (Niskanen & Niskanen 2004, 110-112)

3.3.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuus on tärkein edellytys, jotta liiketoiminta olisi jatkuvaa. Heikko kannattavuus tarkoittaa, että yritys tuottaa tappiota ja joutuu kuluttamaan omaa pääomaansa, joka tulee loppumaan joskus. Yleisesti ottaen kannattavuus jaetaan liikevaihtoon suhteutettuihin katelaskelmiin sekä pääomaan suhteutettuihin tuottolaskelmiin. (Alma Talent 2018, a.)

Kannattavuus näyttää liiketoiminnan tämänhetkisen taloudellisen tuloksen. Kannattavuus käsittää, että tietyllä ajanjaksolla yrityksen liikevaihto on suurempi kuin tällä ajanjaksolla olevat kulut, eli rahavirta on suurempi yritykseen päin kuin sieltä pois päin. Absoluuttista kannattavuutta tarkastellaan vähentämällä liiketoiminnan kulut tuotoista, eli kannattavuutta tarkastellaan voittona. (Vilkkumaa 2010, 44; Yritystutkimus ry 2011, 60)

3.3.1.1 Liiketulos-%

Liikevoitto eli liiketulos on virallisessa tuloslaskelmassa ensimmäinen välitulos. Liiketulos käsittelee, kuinka paljon yrityksen tuottoja on jäljellä ennen vähennettäviä rahoituskuluja sekä veroja. Tunnusluvulla voidaan mitata yrityksen kehitystä vuosien varrella sekä vertailla samalla toimialalla toimivia yrityksiä. Liiketulosprosentti saadaan, kun jaetaan liikevoitto liikevaihdolla. Luonnollisesti ennen liiketulosta tehtävät oikaisut vaikuttavat tähän tunnuslukuun. (Niskanen & Niskanen 2004, 112-113; Alma Talent 2018, e.)

Alma Talentin kaava liiketuloksen laskemiseen:

$$\text{Liiketulos} = \text{Liikevaihto} + \text{liiketoiminnan muut tuotot} - \text{toimintakulut} - \text{poistot}$$

Kaava 1. Liiketulos (Alma Talent 2018, e.)

Alma Talentin kaava liiketulosprosentin laskemiseen:

$$\text{Liiketulos} - \% = \frac{\text{liiketulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kaava 2. Liiketulos-% (Alma Talent 2018, e.)

Yritystutkimus ry:n antamat ohjearvot liiketulokselle ovat seuraavat:

Yli 10 % Hyvä

5 - 10 % Tyydyttävä

Alle 5 % Heikko (Yritystutkimus ry 2011, 62)

Liiketulosprosentti kuten kaikki muutkin tunnusluvut, jotka lasketaan liikevaihdosta ovat toimialasidonnaisia eli kyseisiä tunnuslukuja ei voi vertailla eri toimialojen kesken. Samaan toimialaan verrattuna liiketulos kertoo, kuinka hyvin yritys on

tuottanut liiketulosta verrattuna toiseen yritykseen sekä omiin aiempiin vuosiin. Liiketuloksen tavoitteena on kattaa rahoituskulut, verot sekä voitonjako. (Alma Talent 2018, e.; Vilkkumaa 2010, 47)

3.3.1.2 Nettotulos-%

Yrityksen nettotulos näyttää, kuinka paljon liikevaihtoa jää voittoriville asti. Tunnusluku ilmentää hyvin yrityksen kannattavuutta. Yritysten osakkaiden saama osinko on sidottuna nettotulokseen, koska mitä suurempi tulos on, sitä enemmän osakkaille on mahdollisuus maksaa osinkoja. Nettotulos saadaan lisäämällä liiketulokseen rahoitustuotot sekä vähennetään rahoituskulut ja verot. (Alma Talent 2018, f.; Vilkkumaa 2010, 47; Yritystutkimus ry 2011, 62)

Yritystutkimus ry:n kaava nettotuloksen laskemiseen:

$$\text{Nettotulos} = \text{Liiketulos} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}$$

Kaava 3. Nettotulos (Yritystutkimus ry 2011, 62)

Alma Talentin kaava nettotulosprosentin laskemiseen:

$$\text{Nettotulos} - \% = \frac{\text{nettotulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kaava 4. Nettotulos- % (Alma Talent 2018, f.)

Nettotulosprosentti pyritään pitämään positiivisena, jotta yritystoiminta olisi kannattavaa. Nettotulos ei sisällä virallisen tuloslaskelman satunnaisia eriä, eikä myöskään tilinpäätössiirtoja, joten nettotulos ei vielä kerro yrityksen voitosta tai tappiosta. Positiivinen nettotulos näyttää, että yritys on selvinnyt lainojen koroista sekä investointien ja käyttöpääoman omarahoituksesta. (Alma Talent 2018, f.; Vilkkumaa 2010, 47-48; Yritystutkimus ry 2011, 62)

3.3.1.3 Rahoitustulos-%

Rahoitustulos näyttää, minkä verran varsinainen liiketoiminta tuottaa tulo-rahoitusta. Tunnuslukua käyttävät pääosin yrityksen rahoittajat. Kuten muutkin liikevaihdosta laskettavat tunnusluvut, on rahoitustulos hyvin toimialakohtainen. Rahoitustulos saadaan, kun lisätään nettotulokseen ennen liiketulosta vähennetyt poistot ja arvonalentumiset. (Alma Talent 2018, g.; Yritystutkimus ry 2011, 62)

Alma Talentin kaava rahoitustuloksen laskemiseen:

$$\text{Rahoitustulos} = \text{nettotulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

Kaava 5. Rahoitustulos (Alma Talent 2018, g.)

Alma Talentin kaava rahoitustulosprosentin laskemiseen:

$$\text{Rahoitustulos} - \% = \frac{\text{rahoitustulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kaava 6. Rahoitustulos-% (Alma Talent 2018, g.)

Rahoitustuloksen on tavoitteena ylittää nollassa myös lyhyellä aikavälillä mitattuna, koska rahoitustuloksen on tavoitteena kattaa muun muassa lainojen lyhennykset, voitonjako omalle pääomalle sekä käyttöpääoman lisäykseen. Rahoitustuloksen jäädessä negatiiviseksi, tarkoittaa se, että yritys on pakotettu ottamaan lisärahoitusta tai purkamaan likviditeettiä kattaakseen juoksevia rahoituskuluja. (Yritystutkimus ry 2011, 62)

3.3.1.4 Käyttökate ja käyttökate-%

Käyttökate voidaan laskea lisäämällä liiketulokseen poistot ja arvonalennukset. Käyttökateprosentti näyttää yrityksen tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä. Käyttökate havainnollistaa hyvin yrityksen toiminnallisen tehokkuuden. Balance Consultingin kaava käyttökateen laskemiseen: (Balance Consulting 2018, f.)

$$\text{Käyttökate} = \text{Liiketulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

Kaava 7. Käyttökate (Balance Consulting 2018, f.)

Balance Consultingin kaava käyttökateprosentin laskemiseen:

$$\text{Käyttökate} - \% = \frac{\text{käyttökate}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kaava 8. Käyttökate- % (Balance Consulting 2018, f.)

Kuten ei myyntikatteelle ei käyttökatteellekaan ole asetettu arvosteluasteikkoa eikä ohjearvoa. Käyttökateen taso on toimialakohtainen sekä siihen vaikuttaa yrityksen pääomarakenne ja toimialan kilpailutilanne. Käyttökatteessa vertaillaan yleisesti käyttökateprosenttia. (Balance Consulting 2018, f; Yritystutkimus ry 2011, 60-61; Vilkkumaa 2010, 169)

3.3.1.5 Oman pääoman tuotto-%

Oman pääoman tuotto prosenttia käyttävät sidosryhmät kokevat edellä mainitun tunnusluvun todella tärkeäksi. Tärkeimmät tunnusluvun käyttäjät ovat omistajat ja sijoittajat. Oman pääoman tuotto prosentista voi lukea yrityksen kyvyn huolehtia omistajien sijoittamista pääomista. Tunnusluku näyttää, miten suuren määrän oma-pääomalle on kertynyt tuottoa. Balance Consultingin kaava Oman pääoman tuotto-prosentin laskemiseen on seuraavanlainen: (Balance Consulting 2018 a.)

$$\text{Oman pääoman tuotto} - \% = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}} \times 100$$

Kaava 9. Oman pääoman tuotto- % (Balance Consulting 2018 a.)

Balance Consultingin antamat ohjearvot ovat:

Yli 20 % Erinomainen

15 - 20 % Hyvä

10 - 15 % Tyydyttävä

5 - 10 % Välttävä

Alle 5 % Heikko (Balance Consulting 2018, a.)

Oma pääoma yrityksessä on rakennettu omistajien alkuperäisistä sijoituksista sekä voittovaroista, jotka omistajat on yritykseen jättänyt. Oman pääoman tuottoon vaikuttaa pääosin omistajien asettamat tuottotavoitteet. Ongelmana tunnusluvussa on se, että yrityksen suuret investoinnit, jotka sitovat yrityksen pääomaa eivät ole vielä tuottaneet tuloa yritykselle. (Alma Talent 2018, b.)

3.3.1.6 Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% näyttää, miten suuren määrän yritykseen sijoitettu pääoma on tuottanut ja kasvanut korkoa. Sijoitetun pääoman tuotto-% voidaan laskea seuraavalla kaavalla: (Niskanen & Niskanen 2004, 115)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto} - \% = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot}}{\text{Sijoitettu pääoma}} \times 100$$

Kaava 10. Sijoitetun pääoman tuotto-% (Niskanen & Niskanen 2004, 115)

Sijoitetun pääoman tuottoprosenttia voidaan pitää hyvänä, jos sen arvo on 10 – 15 % ja erinomaisena mikäli tuotto on yli 20 %. Tyydyttävä arvo tunnusluvulle on 6 – 10 % ja välttävä 3 – 6 %. Näiden alle menevä prosentti eli alle 3 % on jo heikolla tasolla. Sijoitetun pääoman tuotto on parhaimmista, kun mietitään yrityksen kannattavuutta osoittavia tunnuslukuja. (Alma Talent 2018, c.; Niskanen & Niskanen 2004, 115; Vilkkumaa 2010, 46)

3.3.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen pääomien suhdetta kaikkeen käytössä olevaan pääomaan. Yrityksen rahoitusriskiä tarkastellaan yleisesti vakavaraisuutena. Mitä enemmän yrityksessä on vierasta pääomaa, sitä suurempi rahoitusriski liitetään yritykseen ja sitä huonompi vakavaraisuus yrityksessä on. Yrityksen katsotaan olevan vakavarainen, jolta löytyy omaa pääomaa sen verran, että vieraan pääoman korot voidaan hoitaa myös huonoina aikoina niin, että yrityksen liiketoiminnan jatkuvuus heikentyy. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 175; Vilkkumaa 2010, 50)

Yrityksen vakavaraisuus antaa lisää itsenäistä pelivaraa. Mitä parempi vakavaraisuus on, sitä helpommin yritys pystyy itsenäisiin toimiin, ja toisinpäin, mitä huonompi vakavaraisuus on, sitä enemmän sijoittajat ja vieraan pääoman lähteet voivat asettaa vaatimuksia lainan ehtoihin. (Vilkkumaa 2010, 50)

3.3.2.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste näyttää, kuinka vakaavarainen yritys on kyseessä sekä kuinka hyvin yritys voi ottaa tappioita vastaan. Omavaraisuusaste voidaan laskea suhteuttamalla oma pääoma taseen loppusummaan. Taseen loppusummasta otetaan pois sellaiset saadut ennakot, jotka sisältyvät yrityksen vaihto-omaisuuteen. Omavaraisuusasteen voi laskea seuraavasti: (Niskanen & Niskanen 2004, 131; Yritystutkimus ry 2011, 66)

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} \times 100$$

Kaava 11. Omavaraisuusaste (Yritystutkimus ry 2011, 66)

Omavaraisuusasteen katsotaan olevan erinomaisella tasolla, kun se on yli 50 %. Hyvään tasoon vaaditaan 35 – 50 %, kun taas tyydyttävä on 25 – 35 %. Välttävä taso on 15 – 25 % välillä ja alle 15 % omavaraisuusaste on heikko. Omavaraisuusaste ei ole sitoutunut toimialaan, joten sitä voidaan vertailla sekä eri yritysten että eri toimialojen kesken. (Alma Talent 2018 d.; Niskanen & Niskanen 2004, 131; Yritystutkimus ry 2011, 66)

3.3.2.2 Nettovelkaantumisaste

Nettovelkaantumisaste näyttää yrityksen velkaantuneisuuden. Tällä tunnusluvulla voidaan mitata yrityksen nettovelan ja oman pääoman suhdetta. Nettovelkaantumisaste voidaan laskea vähentämällä likvidit rahavarat yrityksen veloista. Nettovelkaantumisaste näyttää omistajien sijoittamien pääomien ja rahoittajien korollisten pääomien suhde. Nettovelkaantumisaste lasketaan Balance Consultingin kaavalla seuraavasti: (Balance Consulting 2018, b.; Niskanen & Niskanen 2004, 133)

$$\text{Nettovelkaantumisaste} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{Rahat ja tahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Kaava 12. Nettovelkaantumisaste (Balance Consulting 2018, b.)

Yritystutkimus ry:n antama ohjearvo on, että mikäli tunnusluvun arvo on alle 1, voidaan arvoa pitää hyvänä. Jos tunnusluku on negatiivinen ja negatiivisuus johtuu yrityksen miinusmerkkisestä omasta pääomasta, pidetään arvoa heikkona. (Balance Consulting 2018, b.; Niskanen & Niskanen 2004, 133; Yritystutkimus ry 2011, 68)

3.3.2.3 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus suhteuttaa yrityksen velat yrityksen liikevaihtoon. Tätä tunnuslukua voi vertailla vain, jos yritykset toimivat samalla toimialalla. Korkea suhteellinen velkaantuneisuus vaatii yritykseltä kovaa liiketulosta, jotta vieraan pääoman maksuista selvitään. Suhteellisen velkaantuneisuuden voi laskea myös oikaisemattomasta tilinpäätöksestä. Tämän tunnusluvun voi laskea seuraavalla kaavalla: (Niskanen & Niskanen 2004, 132; Yritystutkimus ry 2011, 67)

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Taseen velat} - \text{Saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kaava 13. Suhteellinen velkaantuneisuus (Yritystutkimus ry 2011, 67)

Mitä korkeamman arvon tunnusluku antaa, sitä huonompana tunnuslukua pidetään. Suhteelliselle velkaantuneisuudelle Yritystutkimus ry:n antamat ohjearvot ovat:

alle 40 % hyvä

40 - 80 % tyydyttävä

yli 80 % heikko

Suhteellisella velkaantuneisuudella voidaan vertailla myös sellaisia yrityksiä, joilla on eri-ikäiset tuotantovälineet tai erilaiset poistomenettelyt. Tunnusluku on helppo

laskea lähes jokaisesta yrityksestä. (Niskanen & Niskanen 2004, 132; Yritystutkimus ry 2011, 67)

3.3.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmius eli likviditeetti merkitsee yrityksen kykyä maksaa lyhyellä aikavälillä erääntyvät maksut heille edullisimmalla tavalla. Maksuvalmius kertoo, kuinka pitkään lyhyen aikavälin rahoitus riittää. Yrityksen velkojat sekä tavarantoimittajat ovat eritoten kiinnostuneita yrityksen maksuvalmiudesta. Maksuvalmiuden mitta-
reiden perustana käytetään yrityksen käyttöpääomaa tai liikepääomaa. Maksuvalmiuden heikkoutta näyttävät erääntyneet maksut sekä kalliiden rahoitusten käyttäminen. (Niskanen & Niskanen 2004, 117, Yritystutkimus ry 2011, 71; Vilkkumaa 2010, 48)

Yrityksen maksuvalmius on silloin riittävä, kun yritys kykenee suoriutumaan kaikista maksuista kassavaroillaan sekä likvidillään. Näin yrityksen ei ole pakko hommata kallista lyhytaikaista rahoitusta tai maksaa laskujen viivästyskorkoja. Kuitenkaan liiallista likvidiä yritysten ei kannata tavoitella, koska silloin yrityksellä on liikaa heikosti rahaa tuottavia lyhytaikaisia sijoituksia jotka hidastavat pääoman tuottoa. Ylimääräisen varallisuuden yritys voi käyttää esimerkiksi korollisten lainojen takaisinmaksuun. Maksuvalmiutta analysoidaan quick ratio sekä current ratio -tunnusluvuilla. (Kallunki 2014, 123)

3.3.3.1 Quick ratio

Quick ratio näyttää yrityksen kyvyn maksaa lyhytaikaiset velkansa pelkällä rahoitusomaisuudellaan. Quick ratiolla voi mitata yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskureiden tilaa. Toimivassa yrityksessä ei saa olla liian pienet rahoituspuskurit, koska silloin ei yrityksellä ole käytettävissä varoja yllättäviin menoihin. Quick ratio lasketaan Balance Consultingin kaavalla seuraavasti: (Balance Consulting 2018, c.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} - \text{Osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieraspääoma} - \text{Lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Kaava 14. Quick ratio (Balance Consulting 2018, c.)

Yritystutkimus ry:n antamat ohjearvot Quick ratio tunnusluvulle:

Yli	1	hyvä
	0,5 - 1	tydyttävä
Alle	0,5	heikko

Kun tunnusluvun arvo on 1, kattaa yrityksen rahoitusomaisuus täysin yrityksen lyhytaikaiset velat. Etenkin kaupan alalla toimivat yritykset, joilla pääoma sitoutuu varastointiin, pääsevät harvemmin quick ratioissa arvoon 1. (Balance Consulting 2018, c.; Yritystutkimus ry 2011, 71)

3.3.3.2 Current ratio

Current ratiota käytetään yritysten likviditeetin mittarina ja tämä tunnusluku näyttää myös yrityksen lyhytaikaisten velkojen maksukyvyyn. Luvulla verrataan rahoitusomaisuuden suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Current ration voi lasketaan Balance Consultingin kaavalla seuraavasti: (Balance Consulting 2018, d.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{Vaihto} - \text{omaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

Kaava 15. Current ratio (Balance Consulting 2018, d.)

Yritystutkimus ry:n antamat ohjearvot Current ratio tunnusluvulle:

Yli	2	hyvä
	1 - 2	tydyttävä
alle	1	heikko

Current ratio -tunnuslukua voidaan käyttää yhden yrityksen tai useamman saman toimialan yritysten arviointiin. Tulkitessa current ratiota on hyvä tutkia samalla

myös yrityksen omavaraisuusastetta sekä nettovelkaantumisastetta. (Balance Consulting 2018, d.; Niskanen & Niskanen 2004, 118-119; Yritystutkimus ry 2011, 72)

4 RAKENNUSALAN TALOUDELLINEN TILA

Rakennusalan suhdanneryhmä (Raksu) ennustaa, että rakentamisen kokonaistuotanto kasvaa noin 2 – 4 prosenttiyksikköä vuonna 2018. Raksu ennustaa myös, että vuonna 2019 rakennustuotanto laskee noin 0 – 2 prosenttiyksikköä. Arvioiden mukaan tänä vuonna noin 42 000 – 44 000 uutta asuntoa aletaan rakentaa. Peruskorjausten oletetaan kasvavan suhdannekehityksen tukemana 2 prosenttiin. Kuten Pohjola Rakennuksen konsernijohtaja ja Rakennusteollisuus RT:n varapuheenjohtaja Juha Metsälä kirjoittaa, että rakentaminen on todella suhdanneherkkää ja työntekijöiden määrä ailahtelee suhdanteiden myötä. Rakennusala on viime aikoina ollut yksi harvoista kasvualoista Suomen taloudessa. (Pohjolarakennus 2017; Valtiovarainministeriö 2018)

Rakentaminen ja jo valmiiksi rakennetun ympäristön hoitaminen tarjoaa Suomessa töitä joka viidennelle työssäkäyvälle henkilölle. Rakennusalalla työttömyysaste ailahtelee, niin suhdanteiden kuin vuodenaikojenkin mukaan. Etenkin talvella on rakennusalan työttömyys suurimmillaan ja kesäisin ja syksyisin pienimmillään. (Rakennusteollisuus 2018 a.)

Rakennusalalla on paljon yrittäjiä. Kaupparekisteriin on merkitty rakennusalalle jopa 40 000 yritystä, joista todella suuri osa on pienyrityksiä. Näistä kuitenkin noin 10 000 yritystä keskittyy päätoimisesti rakentamiseen. (Rakennusteollisuus 2018 a.)

4.1 Yleisen taloudellisen tilan muutokset

Maailman talouden kasvu on hiljalleen vakautunut vuodesta 2009 sekä työttömyyttä olemme saaneet vähennettyä. Suomessa talouden kasvu on ollut hitaampaa. Talouden kasvu mateli pitkään vuosina 2012 – 2015 ja talous on lähtenyt nousuun vasta vuonna 2016. Vuonna 2016 bruttokansantuote kasvoi jopa 1,9 prosenttiyksik-

köä. Kasvun syynä on ollut yksityinen kulutus sekä yksityiset investoinnit. Talouden kasvu näkyy hyvin työmarkkinoilla ja töitä on useilla toimialoilla paljon. (Euro & Talous 2018; Kuntaliitto 2017)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui tunnuslukuanalyysi, koska kyseisellä menetelmällä voidaan saada riittävän hyvä kuva tutkimuksessa mukana olleiden yritysten taloudellisesta tilanteesta sekä voidaan vertailla yrityksiä keskenään. Tutkimukseen valittiin tarkkaan kolme liikevaihdoltaan hieman suurempaa ja kolme hieman pienempää yritystä, jotta voitiin tutkia yrityksen suuren koon vaikutuksia liiketoiminnan taloudelliseen menestykseen.

Aineistoa tässä tutkimuksessa piti kerätä vain Voitto-+ CD -levyltä viralliset tilinpäätökset ja valmistaa niistä Navita Yritysmalli -ohjelmistolla tarvittavat tunnusluvut. Tutkimuksen teoriaosuus käsittelee tilinpäätöstä, tilinpäätöksen oikaisuja sekä tunnuslukuanalyysiä. Teoriaosuudessa käytettiin monipuolisesti verkko- ja kirjallähteitä, jotta tutkimuksesta saatiin mahdollisimman monipuolinen ja luotettava.

Tutkimuksen luotettavuus on hyvällä tasolla, vaikka lasketut tunnusluvut on laskettu ohjelmistolla ja pyöristykset on tehty jo moneen tilinpäätökseen, sillä opinäytetyön tekijä sai silti tarkkoja lukuja analysoitavaksi.

Tutkimustuloksia voisi hyödyntää tutkimuksessa mukana olleiden yritysten johtoryhmät, mutta kun tutkimuksella ei ole varsinaista toimeksiantajaa niin todennäköisintä on, että tutkimuksen tuloksia ei tulla hyödyntämään käytäntöön.

Tutkimuksessa ei tarvitse miettiä salassa pidettäviä asioita, koska kaikki tilinpäätökset ovat ostettavissa patentti- ja rekisterihallitukselta ja tunnusluvut ovat laskettavissa niistä.

Kohdeyritysten esittely

Tutkimukseen valittiin tarkkaan kuusi rakennusalan yritystä, jotta saataisiin vertailuun kolme hiukan suurempaa yritystä ja kolme hieman pienempää yritystä ja voidaan vertailla koon vaikutusta yrityksen taloudelliseen tilaan.

Pohjolan Jope Oy

Jope Oy on perustettu vuonna 1997. Yrityksen henkilömäärä on alusta asti ollut 1 – 4 henkilöä riippuen vuoden työtilanteesta. Yritys on Oulun seudulla toimiva rakennusalan pk-yritys, joka tekee pääosin omakotitalojen perustuksia ja muita betonitöitä. Yrityksen pääpaikka sijaitsee Tyrnävällä. Liikevaihtoa Jope Oy:llä on ollut viime vuosina 280 – 500 tuhannen euron välissä. (Pohjolan Jope Oy 2018; Kauppalehti 2018, a.)

Valu Expertit Oy

Valu Expertit Oy on vuonna 2010 perustettu rakennus-alan yritys, joka tuottaa asiakkailleen perustuksia muun muassa julkisiin rakennuksiin, kesämökkeihin, liikekiinteistöihin, rivitaloihin sekä omakotitaloihin. Yrityksen toimialueena on pääosin Keski-, Itä- ja Länsi-Suomi. Valu Experttien tuotevalikoimaan kuuluu myös: perussuunnittelu, anturat sekä paalutus. (Valu Expertit Oy 2018; Kauppalehti 2018, b.)

Sokkelisepät Oy

Sokkelisepät on vuonna 1987 perustettu betoniperustuksiin erikoistunut yritys. Liikevaihto yrityksellä oli tutkimusvuosina 840 ja 990 tuhannen euron välissä. Henkilöstöä yrityksellä on keskimäärin 5-9 henkilöä. (Sokkelisepät Oy 2018; Kauppalehti 2018, c.)

Suomen Taloperustus Oy

Suomen Taloperustus Oy on vuonna 2007 perustettu rakennusalan yritys. Taloperustuksen toimiala on asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen. Yrityksen erikoisosaamista ovat nopeat, saumattomat ja kestävät perustukset. Suomen Taloperustus Oy toimii pääosin Pohjois-Suomen alueella. Yritys tarjoaa rakentamisen palveluja sekä yksityisille, että erilaisille rakennusliikkeille. Yrityksen liikevaihto luokka on viiden viime vuoden aikana ollut 1,1 – 1,5 miljoonaa euroa. Taloperustus

työllistää työtilanteesta riippuen 5-15 henkilöä. (Suomen Taloperustus Oy 2018; Kauppalehti 2018, d.)

Rakennus EKOJAT Oy

Rakennus Ekojat on vuonna 2010 perustettu yritys. Kotipaikka yrityksellä on Iissä. Liikevaihtoa yritys on tuottanut 130 – 510 tuhannen euron väliin. Yrityksellä on henkilöstöä 1-4 henkilöä riippuen työtilanteesta. Yritys rakentaa omakotitaloja kappalevarasta asiakkaan mukaan räätälöitynä. (Rakennus Ekojat Oy 2018; Kauppalehti 2018, e.)

Rakennus Askar Oy

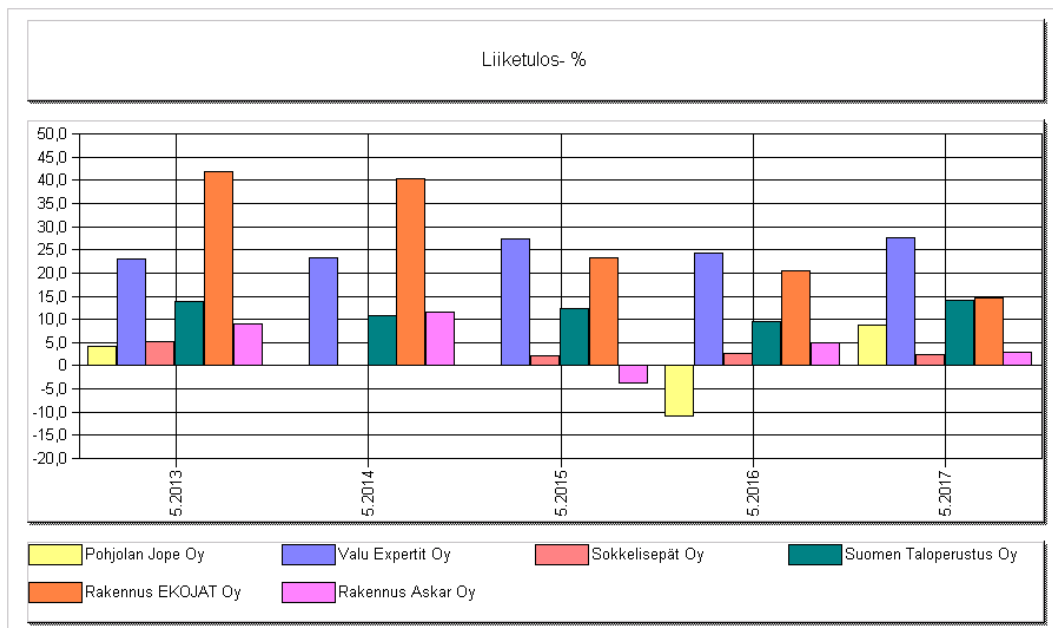
Rakennus Askar on Oulun seudulla toimiva rakennusliike, joka luo monenlaista rakentamista vahvalla ammattitaidolla. Yritys työllistää 2 – 4 henkilöä. Rakennus Askarin erikoistoimialaa ovat uudisrakentaminen ja remontointi, kodinkalusteiden rakentaminen sekä työnjohtaja palvelut. (Rakennus Askar Oy 2018; Kauppalehti 2018, f.)

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Johdannossa lyhyesti kerrottiin, että opinnäytetyön kohteeksi valikoitui kuusi rakennusalan yritystä. Tämän luvun tarkoituksena on käydä läpi laskettujen tunnuslukujen tulokset ja kertoa yritysten taloudellisesta tilasta tarkemmin.

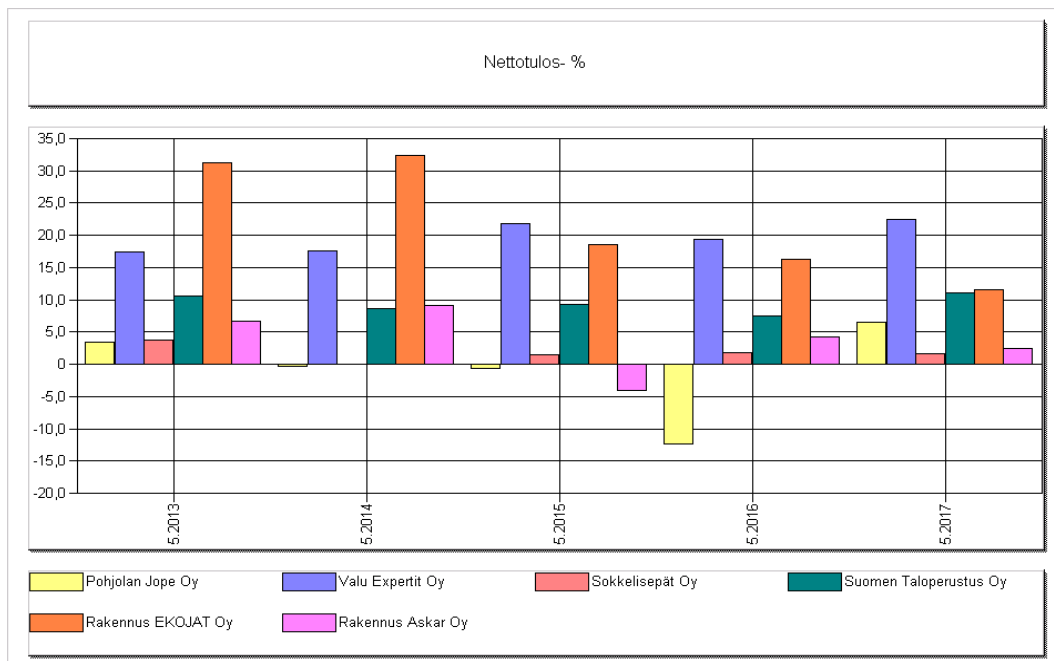
6.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Ensimmäisessä taulukossa on kuvattu kaikkien kuuden yrityksen liikevoittoa prosenttia. Rakennus Ekojat Oy:llä on ollut vuosien mittaan paras liikevoitto. Tilikaudelta 2013-2014 lähtien sillä on liikevoitto-% ollut 41,8 prosenttia, mutta se on vuosien varrella pudonnut aina 14,7 prosenttiin. Tämä selittyy sillä, että yrityksellä on tilikauden tulos pudonnut hiukan joka vuosi. Myös Valu Expertit Oy ja Suomen Taloperustus Oy on päässeet ohjearvojen mukaan tunnusluvussa hyvälle tasolle. Pohjo-lan Jope Oy:llä on liikevoitto-% vaihdellut paljon vuodesta riippuen. Tilikaudella 2012 – 2013 Jope Oy:llä Yritystutkimus ry:n antamien ohjearvojen mukaan liikevoitto-% oli heikko. Tyydyttävälle tasolle Jope Oy on päässyt tilikaudella 2016-2017. Tämä selittyy sillä, että tilikaudella 2016 – 2017 Jope Oy:llä on huomattavasti vähemmän ostoja sekä palkkoja ja muita liiketoiminnan kuluja verrattuna muihin vuosiin. Vuosien 2013 ja 2016 välillä Jope Oy:n liikevoitto on ollut ohjearvojen mukaan heikko, 0,2 ja -10,9 prosentin välissä. Myös Rakennus Askar Oy sekä Sokkelisevät ovat päässeet lähes jokaisella tilikaudella vain heikkoon arvoon.

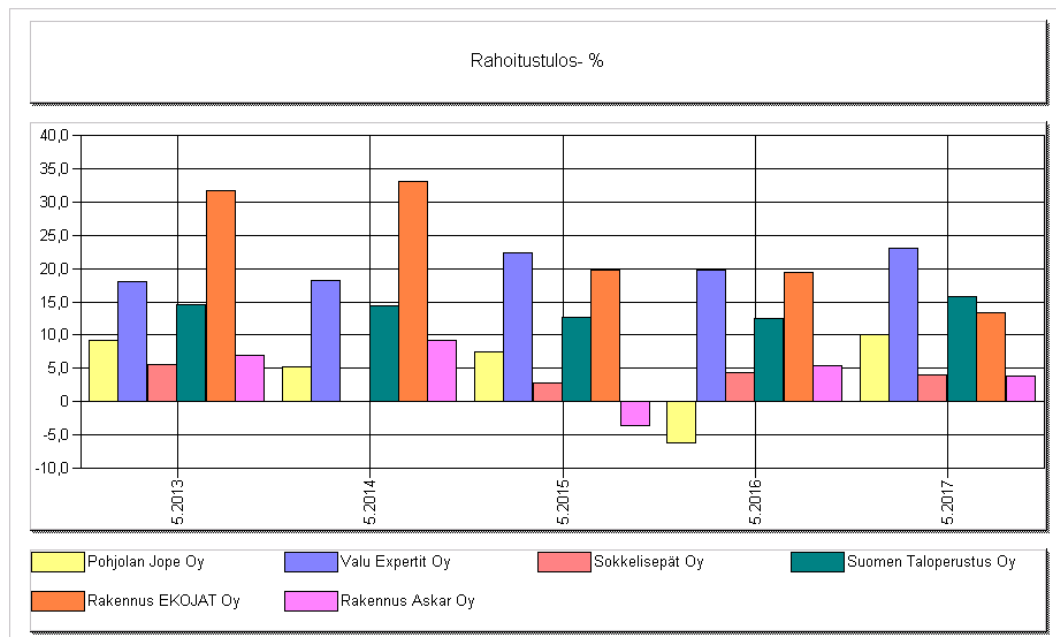
Taulukko 1. Liiketulos- %

Taulukossa 2. esitetään tutkimuksessa mukana olleiden yritysten nettotulosprosentit viideltä tilikaudelta. Nettotulosprosentti vaihtelee yritysten välillä kovasti. Useampana vuotena Rakennus Ekojat Oy:llä on myös nettotuloksen arvo ollut paras verrattuna muihin. Parhaimmillaan yritys on päässyt 32,4 prosenttiin tilikaudella 2014 – 2015. Myös Valu Expertit Oy ja Suomen taloperustus oy ovat päässeet hyvään tulokseen. Niillä arvot olivat tutkimusvuosina 7,4 ja 21,8 prosentin välillä. Jope Oy on päässyt sekä 2013 ja 2017 positiiviseen nettotulosprosenttiin. Tämä tarkoittaa sitä, että yritys on selvinnyt näinä vuosina varsinaisella liiketoiminnalla kattamaan lainojensa korot. Muina vuosina Jope Oy:llä on ollut nettotulos negatiivinen. Alimmillaan yrityksellä on nettotulos ollut 12,3 prosentissa ja ylimmillään Jope Oy on päässyt 6,6 prosenttiin. Myös Sokkelisepät Oy on ollut viiden edellisen tilikauden aikana nettotuloksessa alle 5 prosentin.

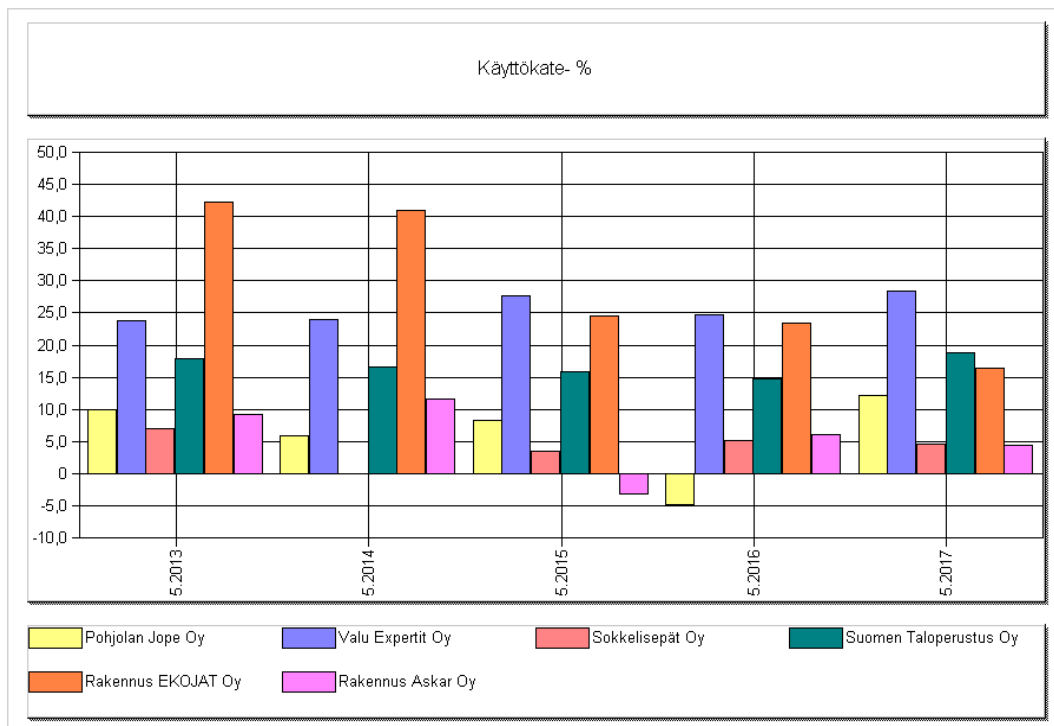
Taulukko 2. Nettotulos- %

Nettotulokseen plussamalla poistot ja arvoalentumiset saadaan laskettua yrityksen rahoitustulos. Taulukko 3. esittää yritysten rahoitustulosprosentin. Myös tämä tunnusluku vaihtelee yritysten välillä vuodesta riippuen kovasti. Taulukosta voidaan nähdä, että myös rahoitustulos on Rakennus Ekojat Oy:llä ollut vuosien 2012 ja 2014 välillä paras verrattuna muihin yrityksiin. Rakennus Ekojat Oy on tunnusluvulla päässyt jokaisella viidellä tilikaudella 13,4 ja 33,1 prosentin väliin. Jope Oy:n rahoitustulosprosentti on pysynyt tasaisesti 5 ja 10 prosentin välissä. Vain tilikaudella 2015-2016 on Jope Oy:llä ja Rakennus Askar Oy:llä tapahtunut pieni notkahdus ja rahoitustulos on tippunut negatiiviseen arvoon. Tämä selittyy sillä, että yritykset ovat tehneet tilikauden aikana enemmän ostoja ja maksanut enemmän palkkoja ja palkkioita suhteessa liiketoiminnan tuottoihin. Muilla yrityksillä rahoitustulos on pysynyt tasaisena kaikki viisi tilikautta. Valu Expertit Oy:llä on tunnusluku ollut 18,1 ja 23,1 prosentin välissä. Suomen Taloperustus Oy on päässyt 12,6 ja 14,5 prosentin väliin joka vuosi. Tämä tarkoittaa sitä, että yritykset ovat selvinneet varsinaisen liiketoiminnan tuotoilla lainojensa lyhennyksistä, investointien sijoituksista sekä omistajien voitonjaosta.

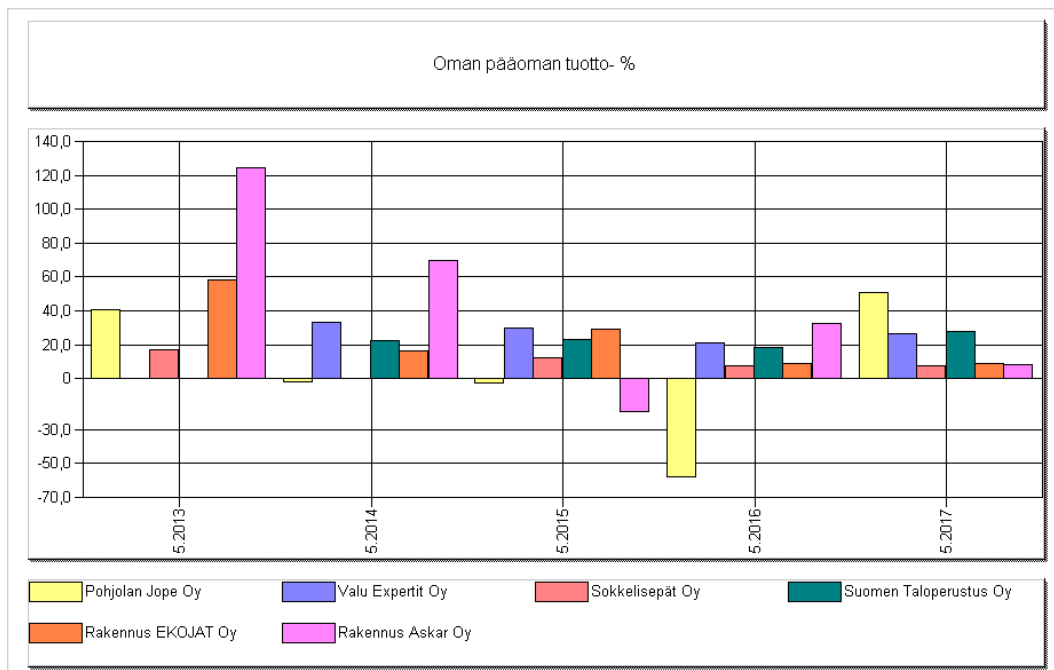
Taulukko 3. Rahoitustulos- %

Taulukossa 4. on kuvattu tutkimuksessa mukana olleiden yritysten käyttökateprosenttia. Yritystutkimus ry:n antamien ohjearvojen mukaan teollisuusalan viitearvot ovat 5 – 10 prosenttia. Taulukosta voidaan huomata, että Rakennus Ekojat Oy:llä, Valu Expertit Oy:llä sekä Suomen Taloperustus Oy:llä on jokaisella tilikaudella tunnusluku ollut yli viitearvon. Tämä selittyy sillä, että yrityksillä on ollut suuri käyttökate suhteessa liiketoiminnan tuottoihin. Suomen Taloperustus Oy:n suuri käyttökate heijastuu myös hiukan muita suuremmista poistoista. Tunnusluvun valossa Jope Oy on neljällä kaudella viidestä päässyt viitearvon sisään. Kuten edellisissäkin tunnusluvuissa on käyttökate Rakennus Askar Oy:llä ja Jope Oy:llä ollut tilikaudella 2015-2016 negatiivinen, Jope Oy:llä -4,8 prosenttia ja Rakennus Askar Oy:llä -3,2 prosenttia, joka selittyy sillä, että molemmilla liiketoiminnan tuotot ovat hieman supistuneet ja kulut vastaavasti nousseet. Jope Oy:n käyttökate on muina tilikausina ollut 5,8 ja 12,2 prosentin välillä. Sokkelisepät Oy:n käyttökateprosentti oli tutkimusvuosina 3,4 ja 7,1 välillä.

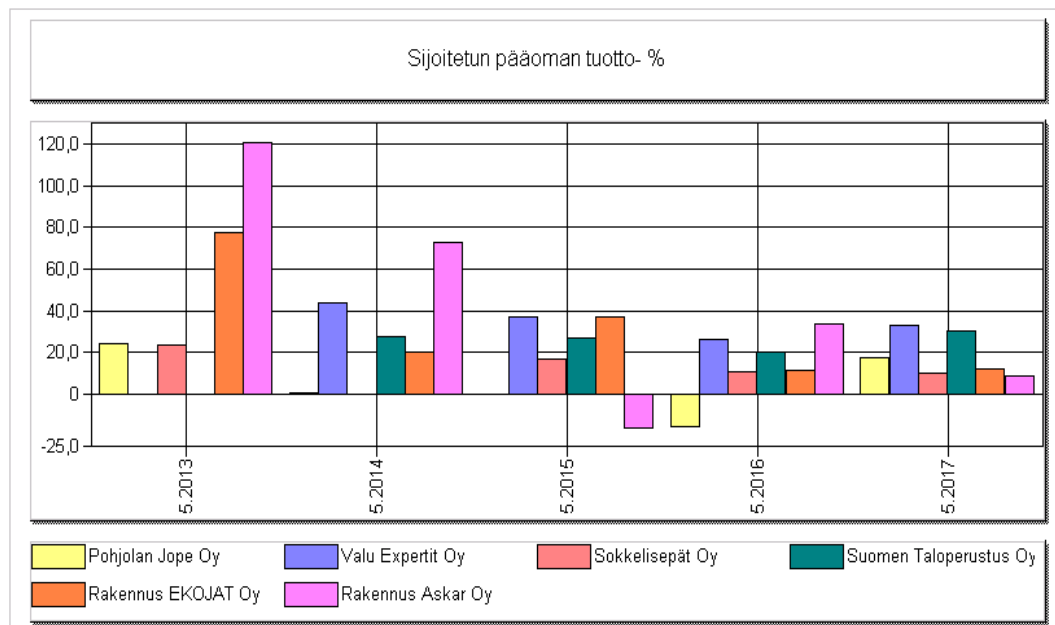
Taulukko 4. Käyttökate- %

Oman pääoman tuotto on yksi tärkeimmistä omistajien ja sijoittajien käyttämistä tunnusluvuista. Tunnusluvun tavoitteet määräytyvät hyvin pitkälti omistajien asettamien tuottotavoitteiden mukaan. Taulukosta 5. näemme, että Rakennus Askar Oy:llä on oman pääoman tuotto-% ollut tilikausilla 2013-2015 erinomaisella tasolla. Tulos kertoo siitä, että yrityksen nettotulos on kyseisillä tilikausilla ollut korkea suhteessa omaan pääomaan. Myös Jope Oy sekä Rakennus Ekojat Oy ovat päässeet tunnusluvulla erinomaiseen tulokseen vain kahdella tilikaudella. Jope Oy:n tilikauden 2015 – 2016 oman pääoman tuotto-% oli negatiivinen -57,6 prosenttia, joka selittyy sillä, että yritys on kyseisellä kaudella tehnyt negatiivisen tuloksen. Suomen yleisen taloustilanteen vaikutukset rakennusalaan voimme nähdä taulukosta 5. Vuoteen 2015 asti Suomen talous on madellut ja lähtenyt nousuun vasta 2016. Näemme hyvin, että vuonna 2015 on usean yrityksen oman pääoman tuotto ollut tyydyttävällä tai jopa heikolla tasolla, mutta tunnusluku on lähtenyt nousuun Suomen talouden nousun myötä.

Taulukko 5. Oman pääoman tuotto- %

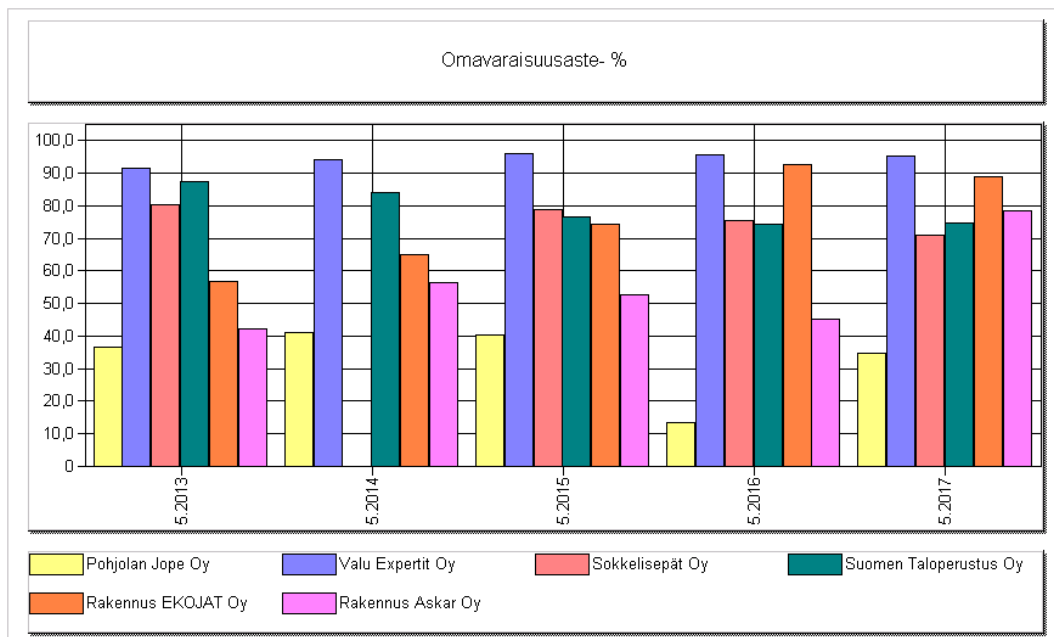
Kuten taulukosta 6. huomamme, sijoitetun pääoman tuotto-% vaihtelee yri-
tysten välillä kovasti. Kuten oman pääoman tuotto-% niin myös sijoitetun
pääoman tuotto-% on Rakennus Askar Oy:llä erinomaisella tasolla, jopa
120,5 prosentissa tilikaudella 2013 – 2015. Myös Jope Oy, Sokkelisepät Oy ja Ra-
kennus Ekojat Oy ovat päässeet erinomaiselle tasolle kaudella 2013 – 2014. Valu
Expertit Oy:llä sijoitetun pääoman tuotto on ollut tasaista ja jokaisella tilikaudella
he ovat ylittäneet myös erinomaiseen tulokseen. Valu Expertit Oy:llä on tunnusluvun
arvo ollut aina 26,5 ja 37,3 prosentin välillä. Jope Oy:n sijoitetun pääoman tuotto
on vaihdellut -15,6 ja 24 prosentin välillä. Kuten oman pääoman tuotto-%
myös sijoitetun pääoman tuotto-% on nähtävissä Suomen taloudellisen ti-
lanteen muutos vuonna 2016.

Taulukko 6. Sijoitetun pääoman tuotto- %

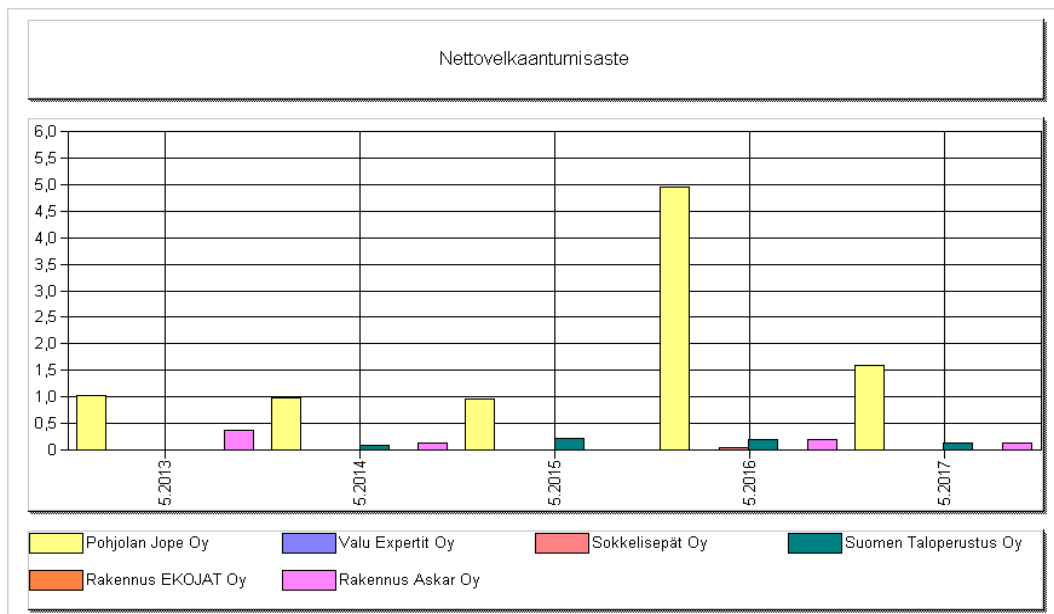
6.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Omavaraisuusaste kertoo yrityksen vakavaraisuudesta. Erinomaiselle tasolle vaaditaan 50 prosentin omavaraisuusastetta ja taulukosta 7. voimme todeta, että suurin osa yrityksistä on päässyt jokaisella tilikaudella erinomaiseen tulokseen. Valu Expertit Oy:llä on vertailtavista yrityksistä paras omavaraisuus. Yrityksen tunnusluku on jokaisella tilikaudella 91,6 ja 95,9 prosentin välillä. Myös Suomen Taloperustus Oy, Sokkelisepät Oy sekä Rakennus Ekojat Oy ovat päässeet miltei yhtä korkeaan omavaraisuuteen. Jope Oy:n ja Rakennus Askar Oy:n omavaraisuusaste on muihin nähden huonoimmat. Jope Oy:n tunnusluku on jokaisella tilikaudella 13,3 ja 41 prosentin välillä. Useampana vuotena Jope Oy on päässyt hyvään tulokseen omavaraisuusasteessa, mutta tilikaudella 2015 – 2016 on omavaraisuus ollut heikolla tasolla johtuen siitä, että Jope Oy on joutunut ottamaan lisää vierasta pääomaa kyseisellä tilikaudella. Ainakaan omavaraisuusasteeseen ei yrityksen suuri koko näytä tilastojen valossa vaikuttavan.

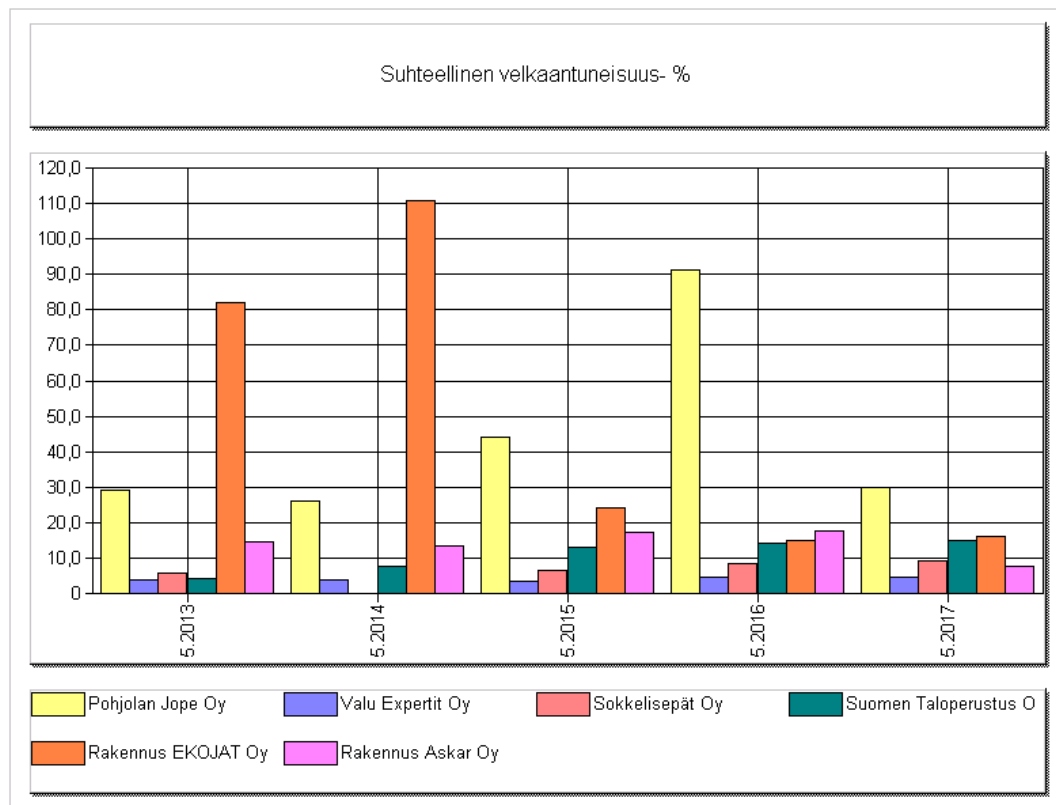
Taulukko 7. Omavaraisuusaste- %

Taulukosta 8. voimme nähdä, että Nettovelkaantumisaste vaihtelee tutkimuksen yritysten välillä paljon. Suurella osalla yrityksistä nettovelkaantumisaste on 0. Tunnuksluvun valossa Jope Oy:llä on huonoin nettovelkaantumisaste verrattuna muihin yrityksiin. Tunnuksluvun arvoa 1 pidetään Yritystutkimus ry:n ohjeistojen mukaan hyvällä tasolla. Jope Oy on kolmella tilikaudella päässyt hyvään arvoon ja kahdella tilikaudella se on hieman ylittynyt. Myös tähän tunnuslukuun vaikuttaa Jope Oy:n ottama vieras pääoma tilikaudella 2015 – 2016. Jope Oy:n nettovelkaantumisaste vaihtelee 1 ja 5 välillä.

Taulukko 8. Nettovelkaantumisaste

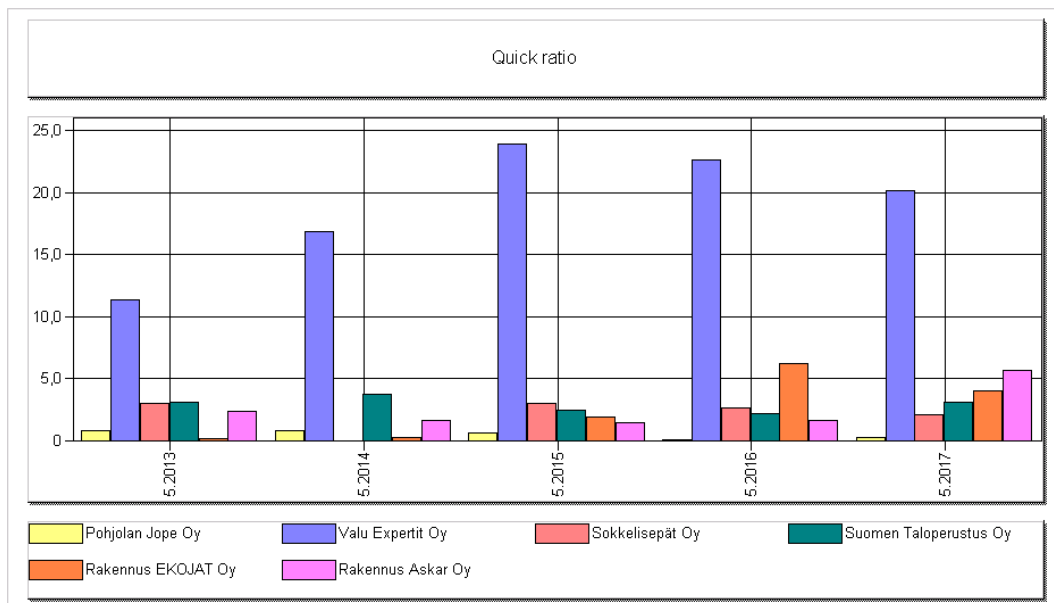
Taulukossa 9. on esitetty tutkimuksessa mukana olleiden yritysten suhteellinen velkaantuneisuus. Rakennus Ekojat Oy:llä on tilikausilla 2013 – 2015 ollut Yritystutkimus ry:n antamien ohjearvojen mukaan heikko tulos. Yrityksellä on suhteellinen velkaantuneisuus kyseisillä tilikausilla ollut 81,9 ja 110,8 prosentin välissä. Tämä johtuu siitä, että yritys on perustettu vuonna 2010 ja sillä on lyhytaikaista vierasta pääomaa paljon suhteessa liikevaihtoon. Myös Jope Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus on kaudella 2015 – 2016 ollut heikko 91,1 prosenttia. Muiden yritysten vastaava tunnusluku on ollut tasaisesti hyvällä tasolla koko tutkimuskauden, alle 30 prosenttia. Vaikka Suomen talous mateli tutkimuksen alkuvuosina, ei se nostanut yritysten suhteellista velkaantuneisuutta. Tämä voi kertoa siitä, että yritykset eivät ole uskaltaneet ottaa vierasta pääomaa, kun yleinen talouden tilanne on ollut huonompi.

Taulukko 9. Suhteellinen velkaantuneisuus- %

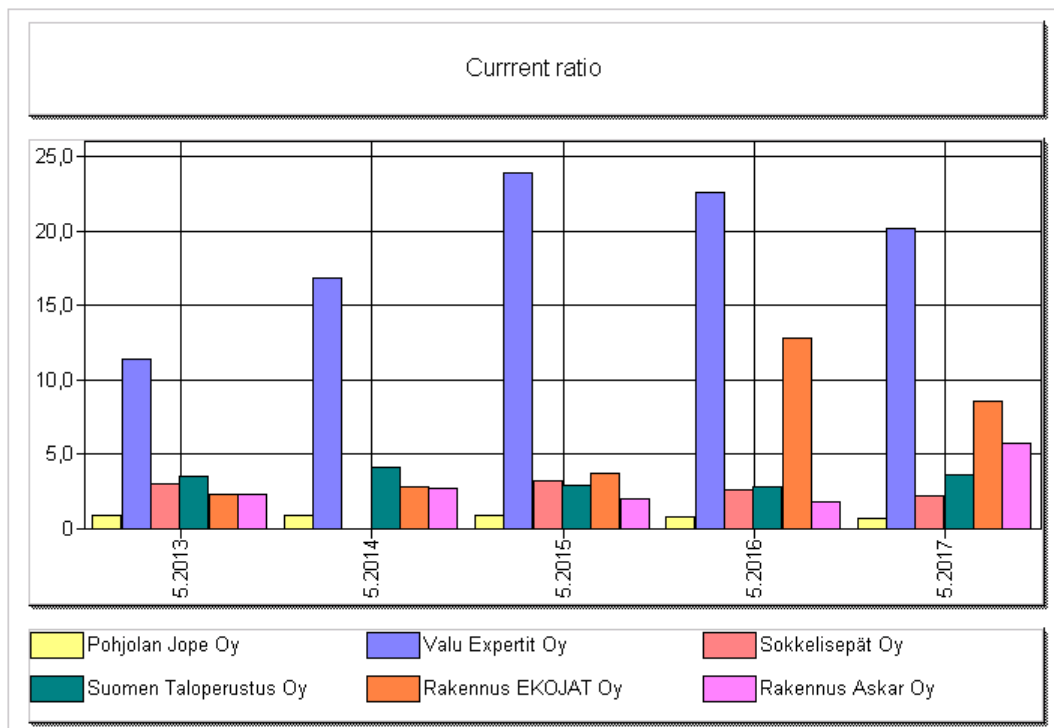
6.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Quick ratio näyttää yrityksen kyvyn selviytyä lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuudella. Tunnusluvun hyvän tason saavuttaa arvolla 1. Taulukosta 10. voimme nähdä, että Valu Expertit Oy:llä on quick ratio jopa erinomaisella tasolla. Muista yrityksistä ainoastaan Jope Oy ja Rakennus Ekojat Oy ovat jääneet tyydyttävälle tai jopa heikolle tasolle tunnusluvussa. Jope Oy:n quick ratio on vaihdellut tutkimusvuosina 0,1 ja 0,9 välissä. Tämä kertoo siitä, että Jope Oy:llä on ollut lyhytaikaisia velkoja paljon suhteessa rahoitusomaisuuteen. Muilla tutkimuksen yrityksillä tunnusluku vaihtelee 1,5 ja 6,2 välillä.

Taulukko 10. Quick ratio

Yritystutkimus ry antaa current ratio tunnusluvun hyvälle tasolle ohjearvoksi yli 2. Taulukosta 11. voimme todeta, että kuten quick ratiossa, myös current ratiossa on Valu Expertit Oy:llä paras arvo muihin yrityksiin verrattuna. Tämä kertoo siitä, että yrityksellä on maksuvalmiutta myös tilinpäätöshetkellä. Sen tunnusluku on tutkimusvuosina vaihdellut 11,4 ja 23,9 välillä. Jope Oy:n current ratio oli tutkimuksessa 0,8 ja 0,9 välillä eli heikolla tasolla. Myös muut yritykset ovat päässeet tunnusluvulla hyvään tasoon. Tutkimuksessa mukana olleilla muilla yrityksillä tunnusluku vaihteli 1,8 ja 12,8 välillä.

Taulukko 11. Current ratio

Kuten suurimmasta osasta tunnuslukuja näimme, ei Suomen talouden mataluminen ole vaikuttanut yritysten kannattavuuteen. Vuonna 2016 kun Suomen talous lähti nousuun, voimme nähdä, että muun muassa yritysten maksuvalmius hieman parani sekä quick ratio että current ratio tunnusluvulla mitattuna.

Yrityksen suuren koon vaikutusta ei tunnusluvuilla voitu nähdä kuin maksuvalmiuden osalta Valu Expertit Oy:n kohdalla. Muun muassa omavaraisuusasteella mitattuna oli helppo huomata, että sekä pienet että suuret yritykset voivat olla vakavaraisia, kannattavia ja yrityksillä voi olla hyvä maksuvalmius.

7 YHTEENVETO

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia yleisen taloudellisen tilanteen vaikutuksia rakennusalaan sekä selvittää Pohjolan Jope Oy:n taloudellinen tilanne verrattuna samalla toimialalla toimiviin yrityksiin ja tutkia vaikuttaako yrityksen suuri koko sen taloudelliseen menestykseen. Tutkimusmenetelmänä tehtiin kuudelle rakennusalaalla toimivalle yritykselle tunnuslukuanalyysi vuosien 2012 – 2017 tilinpäätösten perusteella. Tunnuslukuja vertailtiin keskenään toisiinsa sekä myös teoriaosuudessa käsitelyihin ohjearvoihin.

Tutkimuksessa käytettiin tilinpäätöksestä laskettuja kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukuja. Jotta lukija pystyisi heti käsittämään tunnuslukujen tulosten merkityksen, tehtiin aluksi kattava teoriaosuus, jossa käsiteltiin tilinpäätöstä, tilinpäätöksen oikaisuja sekä tunnuslukuja joita tutkittiin.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin Navita Yritysmalli –ohjelmalla laskettujen tunnuslukujen avulla. Tunnusluvut laskettiin kuuden rakennusalaalla toimivan yrityksen tilinpäätöksistä vuosilta 2012 – 2017, jotka saatiin Voitto+ cd:n kautta. Opinnäytetyössä käytettiin tarkoituksellisesti useamman tilikauden tilinpäätöksiä, koska yhden tilikauden perusteella ei ole hyvä tehdä johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilanteesta pidemmällä aikavälillä.

Kannattavuuden tunnusluvut vaihtelivat yritysten välillä kovasti etenkin nettotuloksen, liiketuloksen ja rahoitustuloksen näkökulmasta. Jope Oy:n kannattavuus oli muihin tutkimuksessa oleviin yrityksiin verrattuna huonoimmalla tasolla useammalla eri tilikaudella. Jope Oy:n kannattavuus etenkin tilikaudella 2015 – 2016 oli huonommalla tasolla ja yritys joutui ottamaan lisää vierasta pääomaa eikä yritys pystynyt tuottamaan kyseisellä tilikaudella tuottoa omalle eikä sijoitetulle pääomalle. Rakennus Ekojat Oy on perustettu vuonna 2010 ja sille ei ole vielä kerennyt kertyä vierasta pääomaa, joten niiden kannattavuuden tunnusluvut olivat hyvällä tasolla. Valu Expertit Oy on pidempään toiminut yritys ja niiden kannattavuus oli tasaisen hyvää jokaisella tutkimusvuodella. Yrityksen kannattavuuteen vaikuttaa

myös omistajien sekä sijoittajien tuottovaatimukset. Suomen talous mateli vuoteen 2016 asti jolloin se lähti hienoiseen nousuun. Oli mielenkiintoista huomata, että vaikka Suomen taloudessa ei kovin vahvasti mene, ei se vaikuttanut rakennusalan kannattavuuteen juuri ollenkaan.

Vakavaraisuuden tunnusluvuilla mitattuna yritykset olivat pärjänneet melko lailla tasaisesti. Suuria heittoja vakavaraisuudessa ei yritysten välillä ollut huomattavissa. Ainoastaan Jope Oy:llä ja Rakennus Ekokat Oy:llä suhteellinen velkaantuneisuusprosentti oli korkealla. Jope Oy:n nettovelkaantumisaste oli myös hieman muita huonompi. Omavaraisuusaste oli Valu Expertit Oy:llä parhaalla tasolla ja muutkin tutkimuksessa käytetyt niin sanotut isommat yritykset liikevaihdolla mitattuna eli Suomen Taloperustus Oy sekä Sokkelisevät Oy olivat hyvin omavaraisia, joten voidaan olettaa, että niiden suuri kokonsa vaikuttaa asiaan.

Maksuvalmiuden tunnusluvut vaihtelivat vain hieman yritysten kesken ja suuria muutoksia ei ollut huomattavissa eri tilikausia verratessa. Kuten vakavaraisuuden tunnusluvuilla myös maksuvalmiuden tunnusluvuilla mitattuna Valu Expertit Oy:llä on paras tilanne ollut tutkimusvuosina. Myös muiden yritysten maksuvalmius oli pääosin hyvällä tasolla. Vain Jope Oy:n maksuvalmiuden tunnusluvut olivat heikkoja muihin yrityksiin verrattuna.

Jatkotutkimuksena voisi tehdä muutaman vuoden päästä tutkimuksen samasta aiheesta ja tarkkailla miten tutkimuksessa mukana olleet yritykset ovat muuttuneet vakavaraisuuden, maksuvalmiuden sekä kannattavuuden tunnuslukujen valossa.

Tutkimuksen toteutus osan alussa esiteltiin mukana olleet yritykset. Toteutusosassa käytiin myös läpi tutkimuksen luotettavuus, tutkimusmenetelmän valinta sekä aineiston keruun toteutus.

LÄHTEET

Alma Talent 2018 a. Tunnuslukuopas. Kannattavuus. Viitattu 22.3.2018
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas>

Alma Talent 2018 b. Tunnuslukuopas. Oman pääoman tuotto-% (ROE). Viitattu 22.3.2018
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/oman-paaoman-tuotto-prosentti-roe>

Alma Talent 2018 c. Tunnuslukuopas. Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI) Viitattu 22.3.2018
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/sijoitetun-paaoman-tuotto-prosentti-roi>

Alma Talent 2018 d. Tunnuslukuopas. Omavaraisuusaste-% Viitattu 23.3.2018
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti>

Alma Talent 2018 e. Tunnuslukuopas. Liiketulos ja liiketulos- % Viitattu 9.4.2018
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/liiketulos-ja-liiketulos-prosentti>

Alma Talent 2018 f. Tunnuslukuopas. Nettotulos ja nettotulos- % Viitattu 9.4.2018
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/nettotulos-ja-nettotulos-prosentti>

Alma Talent 2018 g. Tunnuslukuopas. Rahoitustulos ja rahoitustulos- % Viitattu 9.4.2018
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/rahoitustulos-ja-rahoitustulos-prosentti>

Balance Consulting 2018 a. Tunnusluvut. Oman pääoman tuotto-% (ROE). Viitattu 11.1.2018.
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/oman_paaoman_tuotto

Balance Consulting 2018 b. Tunnusluvut. Nettovelkaantumisaste-%. Viitattu 11.1.2018.
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/nettovelkaantumisaste>

- Balance Consulting 2018 c. Tunnusluvut. Quick ratio. Viitattu 12.1.2018
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/quick_ratio
- Balance Consulting 2018 d. Tunnusluvut. Current ratio. Viitattu 12.1.2018
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/current_ratio
- Balance Consulting 2018 e. Tunnusluvut. Myyntikate-% Viitattu 24.1.2018
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/myyntikate>
- Balance Consulting 2018 f. Tunnusluvut. Käyttökate- % Viitattu 24.1.2018
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/kayttokate>
- Euro & Talous 2018. Noususuhdanne jatkuu. Viitattu 10.4.2018 <https://www.eurojatalous.fi/fi/2018/artikkelit/maaliskuun-talouksatsaus-noususuhdanne-jatkuu/>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P., Sinivuori E. 2009. Tutki ja Kirjoita. Helsinki. Kustannusosake-yhtiö Tammi
- Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. 2012. Yrityksen laskentatoimi. Helsinki. Alma Talent.
- Kaisanlahti, T., Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2017. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki. Alma Talent.
- Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Viro. Talentum.
- Kallunki, J-P. & Kytönen E. 2007. Uusi Tilinpäätösanalyysi. Helsinki. Talentum.
- Kauppalehti 2018. a. Pohjolan Jope Oy. Viitattu 12.4.2018 <https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/pohjolan+jope+oy/11105553>
- Kauppalehti 2018. b. Valu Expertit Oy. Viitattu 12.4.2018 <https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/valu+expertit+oy/23123003>
- Kauppalehti 2018. c. Sokkelisepät Oy. Viitattu 12.4.2018 <https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/sokkelisepat+oy/06757733>
- Kauppalehti 2018. d. Suomen Taloperustus Oy. Viitattu 12.4.2018
<https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/suomen+taloperustus+oy/21169227>
- Kauppalehti 2018. e. Rakennus EKOJAT Oy. Viitattu 12.4.2018
<https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/rakennus+ekojat+oy/23139240>
- Kauppalehti 2018. f. Rakennus Askar Oy. Viitattu 12.4.2018 <https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/rakennus+askar+oy/19227475>

Koskinen, I., Alasuutari, P. & Peltonen, T. 2005. Laadulliset menetelmät kauppateieteissä. Vastapaino, Tampere

Kuntaliitto 2017. Kuntien ja tulevien maakuntien talouden kehitysnäkymiä. Viitattu 10.4.2018 <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntien-ja-maakuntien-kehitysnakymat.pdf>

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2015. Kirjanpito, Tilinpäätös ja Tilinpäätöksen tulkinta. Talentum Pro.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. Tilinpäätösanalyysi 2., tarkistettu painos. Edita Publishing, Helsinki

Pohjolan Jope Oy 2018. Viitattu 12.4.2018 <http://www.jopeoy.fi/>

Pohjolarakennus 2017. Suomi on unohtanut rakennusalan. Viitattu 28.3.2018 <https://www.pohjolarakennus.fi/2017/02/07/suomi-on-unohtanut-rakennusalan/>

Rakennus Askar Oy 2018. Viitattu 12.4.2018 <http://www.rakennusoulu.fi/>

Rakennus EKOJAT Oy 2018. Viitattu 12.4.2018 <http://www.ekojat.fi/>

Rakennusteollisuus 2018 a. Rakennusalan työmarkkinat. Viitattu 28.3.2018 <https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Tyoelama/Tietoja-tyovoimasta-rakennusalalla/>

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki. Edita Publishing Oy

Sokkelisepät Oy 2018. Viitattu 12.4.2018 <http://www.sokkelisepat.fi/>

Suomen Taloperustus Oy 2018. Viitattu 12.4.2018 <http://www.taloperustus.fi/>

Valtiovarainministeriö 2018. Rakennusalan suhdanteet. Viitattu 28.3.2018 <http://vm.fi/rakennusalan-suhdanteet>

Valu Expertit Oy 2018. Viitattu 12.4.2018 <http://www.valuexpertit.fi/>

Vilkkumaa M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Helsinki. Yrityskirjat Oy

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9 painos. Helsinki: Gaudeamus